

Karelia-ammattikorkeakoulu
Tradenomi (AMK)

Kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi

Opas esimerkkiyritykselle

Jasmin Horttanainen, Satu Rönkä

Opinnäytetyö, marraskuu 2024

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2024
Liiketalouden koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijät
Jasmin Horttanainen
Satu Rönkä

Nimeke
Kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi – Opas esimerkkiryitykselle

Toimeksiantaja
Yritys X

Tiivistelmä

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa selkeä ja kattava tietopaketti yhtiömuodon muutoksesta toimeksiantajayritykselle. Näkökulmina olivat verotus, kannattavuus ja riskienhallinta. Yrittäjälle oli tärkeää saada tietoa varsinkin kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön verotuksesta, johon panostettiin opinnäytetyössä laajasti.

Opinnäytetyö on toteutukseltaan pääosin toiminnallinen. Koska opinnäytetyössä on käytetty tutkimusmenetelminä myös haastatteluja ja kirjallisuuden sisällönanalyysejä, työ sisältää piirteitä myös tutkimuksellisesta opinnäytetyöstä. Lisäksi kvantitatiivista tutkimusmenetelmää on käytetty työn niissä kohdissa, joissa on tehty laskelmia yrityksen maksettavista veroista. Opinnäytetyössä on ensin esitetty laaja kirjallisuuskatsaus työn aiheista eli verotuksesta, kannattavuudesta ja riskienhallinnasta. Tuotoksessa on käytetty yrityksen vuoden 2023 verotuspäätöksen ja tilinpäätöksen lukuja ja opinnäytetyössä on esitetty luvut suuntaa antavina.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi yrittäjälle tietopaketti yhtiömuodon muutoksen vaikutuksista yritykseen. Tuotoksena syntyneestä oppaasta yrittäjä saa hyödyllisiä työkaluja kannattavuuden seurantaan sekä perusteellista ohjeistusta riskienhallintaan. Tuotoksessa esitellään laskelmien avulla suuntaa antavasti maksettavien verojen määrä kommandiittiyhtiössä ja osakeyhtiössä. Tuotoksessa esitetään yrittäjälle kaikki tärkeät seikat, jotka on otettava huomioon mahdollisessa yhtiömuodon muutoksessa.

Kieli
suomi

Sivuja 78
Liitteet 1
Liitesivumäärä 1

Asiasanat
verotus, riskienhallinta, kannattavuus

THESIS
November 2024
Degree Programme in Business Economics

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Authors
Jasmin Horttanainen
Satu Rönkä

Title
Transforming a Limited Partnership into a Limited Company - A Guide for an Example Company

Commissioned by
An anonymous company

Abstract

The purpose of this thesis was to produce a clear and comprehensive package of information about the change in corporate form for the client company. The perspectives were taxation, profitability and risk management. It was particularly important for the entrepreneur to receive information about the taxation of limited partnerships and limited companies, in which the thesis was extensively invested.

The thesis is primarily functional in its implementation, but also contains elements of a research-based thesis, as interviews and content analysis of literature were used as research methods. Additionally, a quantitative research method was utilized in those sections where calculations of the company's payable taxes were conducted. The thesis first presents an extensive literature review on the topics of taxation, profitability and risk management. Figures from the company's 2023 tax decision and financial statements have been used in the output, and the figures are presented in the thesis as approximates.

As a result of the thesis, an information package was created for the entrepreneur regarding the effects on the company when changing corporate forms. The resulting guide provides the entrepreneur with valuable tools for monitoring profitability as well as thorough guidance on risk management. The output includes indicative calculations of the taxes to be paid in a limited partnership and a limited company. The output highlights all the important points that must be considered in a potential change of corporate form.

Language
Finnish

Pages 78
Appendices 1
Pages of Appendices 1

Keywords
taxation, risk management, profitability

Sisältö

1	Johdanto	5
1.1	Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaukset	6
1.2	Aikaisemmat opinnäytetöiden tutkimustulokset	7
1.3	Opinnäytetyön rakenne	10
2	Yhtiömuodot ja yhtiömuodon muutosprosessi	12
2.1	Kommandiittiyhtiö	12
2.2	Osakeyhtiö	14
2.3	Yhtiömuodon muutosprosessi kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi	18
3	Verotus	20
3.1	Yhtiömuotojen verotus	21
3.1.1	Kommandiittiyhtiön verotus	21
3.1.2	Osakeyhtiön verotus	23
3.2	Vähennykset	25
3.3	Verosuunnittelu	27
3.4	Arvonlisäverotus	31
3.4.1	Suomen alv-kannat	36
4	Kannattavuus	38
4.1	Kannattavuuden mittarit	38
4.1.1	Myyntikateprosentti	39
4.1.2	Käyttökateprosentti	40
4.1.3	Liiketulosprosentti	41
4.1.4	Rahoitustulosprosentti	42
4.1.5	Nettotulosprosentti	42
4.1.6	Kokonaistulosprosentti	43
4.1.7	Oman pääoman tuottoprosentti (ROE)	44
4.1.8	Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROCE)	45
4.1.9	Kokonaispääoman tuottoprosentti (ROA)	46
5	Riskienhallinta	47
5.1	Strategiset riskit	48
5.2	Taloudelliset riskit	48
5.3	Operatiiviset riskit	49
5.4	Vahinkoriskit	50
5.5	Riskienkartoitussuunnitelma	50
6	Tuotoksen toteutus	52
6.1	Suunnittelu	52
6.2	Opinnäytetyössä käytetyt tutkimus- ja tiedonhakumenetelmät	53
6.3	Haastattelut ja tiedonkeruu	55
6.3.1	Ensimmäinen haastattelu	55
6.3.2	Toinen haastattelu	56
7	Tulokset	60
7.1	Yhtiömuodon muutos	61
7.2	Verotuksen näkökulma	62
7.2.1	Laskelmat	63
7.2.2	Verosuunnittelu	65
7.3	Kannattavuuden näkökulma	65
7.4	Riskienhallinnan näkökulma	67
8	Johtopäätökset ja pohdinta	68

8.1	Johtopäätökset	68
8.2	Pohdinta	71
8.3	Luotettavuus ja eettisyys	74
8.4	Jatkotutkimuskohteet	74
	Lähteet.....	76

Liitteet

Liite 1 Haastattelukysymykset

1 Johdanto

Yrittäjä valitsee yritykselleen sopivan yhtiömuodon perustamiseen vaadittavien kriteerien pohjalta. Keskeisimpiä eroja eri yhtiömuotojen välillä muodostavat perustajien lukumäärä, tuleva toiminnan laajuus ja toimintatarkoitus sekä verotus (Haapanen 2015, 7). Aina yhtiömuodon valinta ei ole helppoa ja myöhemmin voi tulla aiheelliseksi pohtia, onko valinta ollut oikea tai ovatko olosuhteet muuttuneet olennaisesti, jotta yhtiömuodonmuutos olisi tarpeellista ja perusteltua. Tänä päivänä tuntuu olevan jopa trendikästä ja yleisesti houkuttelevaa valita yhtiömuodoksi osakeyhtiö tai muuttaa pienyritys laajentuessaan osakeyhtiöksi, mutta onko se aina kannattavaa?

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella yhtiömuodon muutosta pienyrityksen näkökulmasta. Työn tarkoituksena on selvittää yritykselle yhtiömuodon muutosprosessia kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi verotuksellisesta näkökulmasta, riskienhallinnan näkökulmasta sekä kannattavuuden näkökulmasta. Samalla sivutaan myös yrityksen laajentumisen näkökulmaa. Työssä käsitellään osakeyhtiötä listaamattomana osakeyhtiönä.

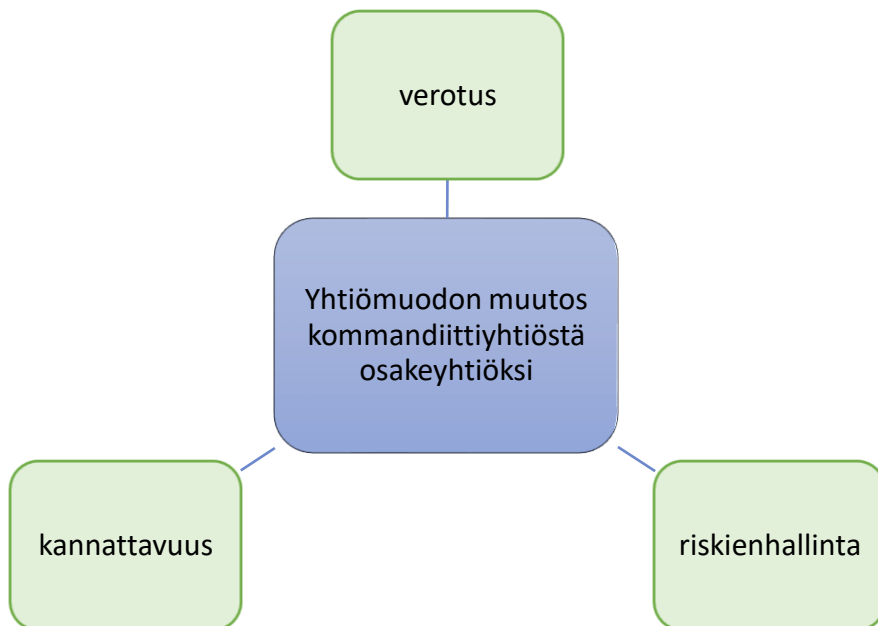
Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia tietoa yhtiömuodonmuutoksesta sekä rakentaa kattava tietopaketti siitä, kuinka muutos vaikuttaa verotukseen, kannattavuuteen sekä riskienhallintaan. Toimeksiantajana on olemassa oleva kauneudenhoitoalan pienyritys ja yrittäjä, joka on pohtinut näitä kysymyksiä, joihin vastataan tässä opinnäytetyössä. Yritystä käsitellään tässä opinnäytetyössä nimellä Yritys X ja yrittäjää käsitellään myös nimettömästi yrittäjänä sekä haastattelujen yhteydessä Yritys X:n yrittäjänä. Yrityksen todellisia taloustietoja ja lukuja ei julkaista tässä opinnäytetyössä, vaan työssä käytetään pienyritykselle sopivia muokattuja lukuja.

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaukset

Opinnäytetyön tavoitteena on rakentaa tietopaketti yhtiömuodonmuutoksesta sekä sen vaikutuksesta verotukseen, riskienhallintaan ja kannattavuuteen. Työssä syntyy tuotos, joka ei ole julkinen asiakirja, vaan tuotoksen sisältö avataan opinnäytetyön raportin tulokset -osiossa. Tutkimuskysymyksinä ovat:

- Kuinka tapahtuu kommandiittiyhtiön yhtiömuodonmuutos osakeyhtiöksi ja mitä asioita muutoksessa tulee huomioida?
- Kuinka raportointitarve muuttuu ja kuinka raportoinnin avulla voidaan tukea yritystoiminnan laajenemista?
- Kuinka verotus eroaa näiden yhtiömuotojen välillä?
- Kuinka kannattavuuden arviointia voidaan toteuttaa?
- Onko yhtiömuodolla merkitystä riskienhallinnan kannalta?

Opinnäytetyössä on kolme keskeistä käsitettä (kuvio 1): verotus, kannattavuus ja riskienhallinta yhtiömuodon muutosprosessissa. Käsitteet tullaan avaamaan tarkemmin myöhemmässä vaiheessa tätä opinnäytetyötä luvuissa 2–4.

Kuvio 1: Keskeiset käsitteet opinnäytetyössä.

Opinnäytetyössä selvitetään verotuksen muutoksia siinä tilanteessa, kun yritys vaihtaa yhtiömuotoa kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi. Tavoitteena on arvioida, onko yhtiömuodon muutos yrittäjälle verotuksellisesti kannattavaa. Tarkoituksena on tarjota selkeä tietopaketti verotuksesta ja niistä keskeisistä seikoista, jotka tulee ottaa huomioon muutoksessa verotuksen näkökulmasta. Kannattavuus-osiossa tutkitaan yritykselle sopivia tunnuslukuja, joiden avulla yrittäjä voi tulevaisuudessa seurata toiminnan kannattavuuden kasvua liiketoiminnan jatkuessa ja laajentuessa. Yritys on jo prosessin aikana laajentanut toimintaansa, ja tuotoksessa esitellään yrittäjälle hyödyllisiä mittareita kannattavuuden seurantaan. Kannattavuuden arviointi tässä opinnäytetyössä on rajattu kannattavuuden mittareihin, joilla voitaisiin jatkossa mitata kannattavuuden nykytasoa ja mahdollista tulevaa ja tehdä yrittäjälle hyödyllistä vertailutietoa.

Esimerkkiyrityksellä on rohkeasti halua mennä kohti vastavirtaa ja laajentaa toimintaansa jopa haastavassa maailmantaloudellisessa tilanteessa.

Taloudellisten näkökulmien lisäksi yrittäjä näkee suuren haasteen yksinyrittäjyydessä. Kuinka käy yrityksen kommandiittiyhtiönä tai osakeyhtiönä, jos hänelle esimerkiksi sattuu jotain? Kuinka yhtiömuoto kenties vaikuttaa tähän riskiin ja kuinka suojautua epävarmuudelta? (Yritys X:n yrittäjä 2024.)

Opinnäytetyössä tarkastellaan riskienhallinnan näkökulmaa keskittyen erityisesti omistajuuteen, päätöksentekorakenteeseen sekä riskien kartoitukseen ja hallintaan. Lisäksi työssä pohditaan yrityksen laajentumiseen liittyviä näkökulmia ja ajatuksia.

1.2 Aikaisemmat opinnäytetöiden tutkimustulokset

Aiheeseen liittyen on tehty jonkin verran opinnäytetöitä aiemmin, joskaan ei runsaanlaisesti. Tutustuttavaksi valittiin viisi opinnäytetyötä, jotka käsittelevät yhtiömuodonmuutosta kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi. Tehdyistä yhtiömuodonmuutokseen liittyvistä opinnäytetöistä yritettiin etsiä nimenomaisesti yhtiötä, joka toimisi kauneudenhoitoalalla, kuten tämän

opinnäytetyön yritys, mutta havaintona nousi esiin, että kaikki nykyiset opinnäytetyöt näyttävät olevan eri toiminta-alan yrityksille tehtyjä. Nykyiset opinnäytetyöt koskivat muun muassa ravintola-alaa, rakennusalaan, tieto- ja viestintäteknologian alaa sekä autohuoltamoita. Omistajarakenteeltaan yritykset olivat suunnilleen samansuuruisia. Tutkituista töistä vanhin oli vuodelta 2012 ja tuorein vuodelta 2020 ja töiden tekijöitä edustivat useiden eri ammattikorkeakoulujen opiskelijat.

Aiemmat opinnäytetyöt ovat keskittyneet vahvasti yhtiömuotojen verotuksellisiin eroihin. Opinnäytetöissä on tutkittu yhtiömuodon muutoksen prosessia sekä verotusta kommandiittiyhtiönä sekä osakeyhtiönä. Tulokset ja esimerkkilaskelmat osoittavat, että näillä jo tutkituilla yrityksillä osakeyhtiönä toimiminen on verotuksellisesti kannattavampaa kuin kommandiittiyhtiönä toimiminen, mikäli liiketoiminta on kannattavaa ja kasvavaa yrityksellä myös tulevana lähivuosina. Tässä osiossa käsitellään kolmea aiemmin tehtyä opinnäytetystä tarkemmin.

Ensimmäisessä tarkasteltavassa työssä kyseessä on rakennusosalalla toimiva kommandiittiyhtiö. Työn tarkoituksena on ollut rakentaa tietopaketti yritykselle kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön eroista, verotuksesta sekä yhtiömuodon muutoksesta. Laskelmien ja muun tutkimuksen perusteella on selvinnyt, että yhtiömuodon muuttaminen osakeyhtiöksi on tämän yrityksen kohdalla kannattavaa. Laskelmissa on keskitytty vertailemaan kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön erilaisia varojenjakomahdollisuuksia ja sitä, kuinka verotus niiden suhteen toimii. Toimeksiantajalle on luotu myös Excel-pohja, jonka avulla hän pääsee kokeilemaan laskelmia myös erisuuruuksilla tilinpäätösluvuilla.

Opinnäytetyössä on tuotu esiin, että yhtiön liiketoiminnan ollessa pientä, ovat erot verotuksellisesti niin pieniä, että valintaa eri yhtiömuotojen välillä kannattaa tuskin tehdä pelkkä verotuksen näkökulma huomioiden. Huomioon otettavana asiana tässä työssä on tuotu esiin myös se, että osakeyhtiön verosuunnittelun järjevä ja laskelmoitu varojenjakoa vaatii enemmän suunnittelua ja laskemista, kuin kommandiittiyhtiön varojenjakoa. Osakeyhtiönä toimiminen toisi tässä esimerkkitilanteessa kuitenkin veroetua. (Mäkelä & Salo 2018.)

Toisessa tarkasteltavassa työssä on kyseessä kommandiittiyhtiö, joka toimii tieto- ja viestintäteknologian alalla päätuotteenaan toiminnanohjausjärjestelmä. Työssä on ollut tarkoituksena tutkia yrityksen edellytyksiä yhtiömuodon muutokselle, muutosprosessin tuomia toimenpiteitä sekä muutoksen tuomia vaikutuksia yrityksen toiminnalle. Työssä on vertailtu laskelmina kolmea eri tilannetta, joista ensimmäisessä kommandiittiyhtiön tulos jakautuu puoliksi yhtiömiehille, toisessa koko osakeyhtiön tulos on jaettu osinkoina puoliksi ja kolmannessa tilanteessa molemmat omistajat saavat yhtä paljon palkkaa osakeyhtiön tuloksesta eikä osinkoja jaeta. Tässäkin työssä on päädytty siihen tulokseen, että jos yhtiön tulos myös jatkossa ylittää 75 000 euron tuloksen, on yritys laskennallisesti järkevää muuttaa osakeyhtiöksi. Jos tulos jatkossa jäisi alle 55 000 euron, olisi verotuksen kannalta kannattavampaa jatkaa kommandiittiyhtiönä. Tässä työssä on kiinnitetty huomiota myös osakeyhtiön hallintoon liittyviin muotovelvoitteisiin, joita ei kommandiittiyhtiössä ole (hallituksen kokoukset ja yhtiökokoukset) ja sen myötä hieman lisääntyvään työmäärään (Komppa 2013).

Kolmas opinnäytetyö on tarkastelluista tuorein. Työssä on perehdytty erityisesti ravintola-alalla toimivan yrityksen yhtiömuodonmuutoksen verotukselliseen näkökulmaan. Yrityksen toiminta on ollut tasaisesti kasvavaa viimeisiä hetkiä lukuun ottamatta ja teoksessa onkin tutkittu, olisiko osakeyhtiö yhtiömuotona kannattavampi nykyhetkessä. Tässä työssä on tehty kattavasti laskelmia yhtiön verotusta tutkien seuraavissa tilanteissa:

- nykytilanne kommandiittiyhtiönä
- kaikki maksetaan palkkana osakeyhtiössä
- kaikki maksetaan osinkoina
- puolet maksetaan palkkana ja puolet osinkoina
- tietyssä suhteessa maksetaan palkkaa ja loput osinkoa

Laskelmien tulokset on siististi taulukoitu, joten niitä on helppoa vertailla. Mitä pienempi on yhtiön tulos ollut eri vuosina, sitä pienemmäksi jäävät myös vaihtoehtojen eroavaisuudet. Työssä on otettu esiin osakeyhtiön verosuunnittelun tuoma hyöty kommandiittiyhtiöön verraten. Tietyllä tulotasolla kannattavimmaksi vaihtoehdoksi kaikkeen verraten on jäänyt se, että yrittäjät osakeyhtiönä ottaisivat 1000 euroa kuukaudessa palkkaa ja nostaisivat osinkoja

kauden päätteeksi 25000 euroa kumpikin. Johtopäätöksiin on kirjattu yhtiön tuloksen riippuvan paljolti yrittäjien omasta työpanoksesta yrityksessä ja yrityksen toimiessa samalla tasolla kuin huippuvuosinaan, olisi osakeyhtiöksi muuttuminen hyvä vaihtoehto. Työ jättää yrittäjät pohtimaan nykytilannetta, sillä tuloksen notkahdettua viimeisenä kautena, on se tuonut tulkintaan haastetta. (Heikkilä 2020.)

1.3 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö alkaa tiivistelmällä ja johdannolla opinnäytetyön aiheeseen. Opinnäytetyön toinen, kolmas, neljäs ja viides luku käsittelevät kirjallisuuskatsauksen kautta teoreettisesti opinnäytetyön aiheita. Toisessa luvussa käsitellään yhtiömuotoja eli osakeyhtiötä ja kommandiittiyhtiötä. Luvun alussa käydään läpi yhtiömuotojen ominaisuuksia ja yrityksen perustamista. Luvun edetessä päästään yhtiömuodon muutosprosessiin, jossa kerrotaan selkeästi yhtiömuodonmuutoksen prosessista kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi. Luku esittää kaikki huomioitavat asiat prosessissa ja antaa kattavan tietopaketin aiheesta.

Kolmannessa luvussa käydään kattavasti läpi verotuksen erityispiirteitä. Verotus on yksi tärkeimmistä aiheista opinnäytetyössä ja luvussa käydään läpi arvonlisäverotusta, yhtiömuotojen verotusta sekä verosuunnittelua. Arvonlisäverotuksessa tarkastellaan eri verokantoja sekä arvonlisäverotuksen periaatteita. Yhtiömuotojen verotus -osiossa perehdytään osakeyhtiön ja kommandiittiyhtiön verotukseen ja niiden eroihin. Verosuunnittelun osiossa käydään läpi, kuinka tärkeää verosuunnittelu yrityksessä on ja millaisia eri keinoja se antaa yritykselle tehdä esimerkiksi erilaisia vähennyksiä, joilla voidaan vaikuttaa suurestikin yrityksen verotukseen.

Neljännessä luvussa tarkastellaan kannattavuutta. Yritykselle on tärkeää seurata oman toiminnan kannattavuutta erilaisilla mittareilla ja huolehtia, että toiminta on kannattavaa ja kaikki kulut kattavaa. Luvussa annetaan esimerkkejä hyödyllisistä mittareista, joiden avulla yritys voi suorittaa

kannattavuuslaskentaa. Luvussa on myös kerrottu jokaisen mittarin hyödyt ja käyty läpi missä tilanteissa mitäkin mittaria voidaan hyödyntää.

Viidennessä luvussa aiheena on riskienhallinta. Riskienhallinnassa tärkeimpiä osa-alueita on huomioida strategiset, taloudelliset, operatiiviset sekä vahinkoriskit. Luvussa esitellään myös riskienkartoitussuunnitelma, jonka pohjalta yrityksen on helppo lähteä kartoittamaan omaa tilannettaan. Riskienhallinnalla voidaan varautua erilaisiin epävarmuuksiin, joita yritystoiminnassa voi ilmetä. Epävarmuuksiin pystytään ennakoidusti valmistautumaan riskienkartoitussuunnitelman avulla ja yrityksen toimintaa voidaan muokata sen mukaisesti, jotta riskit olisivat mahdollisimman pienet yritykselle.

Kuudennessa luvussa alkaa tuotoksen toteutuksen esittely. Luvussa käydään läpi eri vaiheet, joita on tehty tuotoksen tuottamiseksi. Luvussa esitellään, kuinka tuotos on suunniteltu ja kuinka tietoa on kerätty tuotosta varten. Luku esittelee myös haastattelut, joita tehtiin tuotosta varten sekä erilaiset tutkimus- ja tiedonhakumenetelmät, joita käytettiin. Luvussa seitsemän esitellään opinnäytetyön tulokset. Tuloksissa kerrotaan tuotetun tuotoksen tuloksista ja avataan tuotoksessa käsitellyt aiheet, kuten yhtiömuodonmuutos, verotuksen näkökulma, laskelmat, verosuunnittelun osio ja kannattavuuden sekä riskienhallinnan näkökulmat. Kahdeksannessa luvussa kerrotaan vielä, millaisiin johtopäätöksiin opinnäytetyössä päästiin ja millaista pohdintaa opinnäytetyö herätti. Luvussa käsitellään myös opinnäytetyön eettisyyttä ja luotettavuutta sekä mahdollisia jatkotutkimuskohteita, jotka voisivat herättää mielenkiintoa tulevilla tutkimuksilla.

2 Yhtiömuodot ja yhtiömuodon muutosprosessi

2.1 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiö on henkilöyhtiö, joka perustuu rekisteröitymiseen ja jossa on vähintään yksi vastuunalainen yhtiömies sekä yksi äänetön yhtiömies. Yhtiön perustamisesta tehdään ilmoitus kaupparekisteriin. Vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yhtiön veloista koko omaisuudellaan ja voivat tehdä yritystä sitovia sopimuksia. Äänetön yhtiömies ei voi tehdä yritystä sitovia sopimuksia ja hänen yhtiöpanoksensa määrä sovitaan yhtiösopimuksessa. Vastuu yhtiön veloista rajoittuu yhtiöpanoksen määrän suuruuteen. Kommandiittiyhtiön kirjanpidossa avataan jokaisen yhtiömiehen pääomapanokselle oma tili. Voitonjako tehdään yhtiösopimuksen mukaisesti tai niin kuin yhtiömiehet ovat sopineet. Tavallisesti äänettömän yhtiömiehen osuus määräytyy tietynsuuruisena prosenttiosuutena oman yhtiöpanoksensa määrästä. (Tomperi 2022a, 114–118.)

Yhtiön tarkoituksena on harjoittaa elinkeinotoimintaa yhteiseen lukuun, ja kommandiittiyhtiön toimialan on oltava taloudelliseksi toiminnaksi luettavaa elinkeinotoimintaa. Tämä toimiala myös merkitään kaupparekisteriin, ja sen laatu myös kerrotaan yhtiösopimuksessa. Toiminnan tulee edistää yhtiömiesten välitöntä tai välillistä taloudellista etua, ja kaikki toiminnasta muodostuvat tulot on kohdistettava yhtiömiesten hyväksi. Kommandiittiyhtiön perustamisajatuksena ei voi olla aatteellinen toiminta, mutta sitä voidaan kuitenkin edistää taloudellisen toiminnan saattamana. Yhtiön toiminnassa on oltava taloudellista jatkuvuutta, ja liiketoiminnassa tulee olla useita liiketoimia, jotta sitä voidaan pitää elinkeinon harjoittamisena. (Villa 2018, 88–90.)

Kommandiittiyhtiössä voidaan rajoittaa yhtiön velvoitteista johtuvaa vastuuta yhden tai useamman yhtiömiehen osalta yhtiösopimuksessa määritellyn omaisuuspanoksen määrään. Vastuuta ei voi kuitenkaan rajata jokaisen yhtiömiehen osalta. Koska kommandiittiyhtiössä ei ole rajattu varojen noston määrää, on mahdollista, että yhtiön oma pääoma on negatiivinen. (Villa 2018, 81–83.) Negatiivinen oma pääoma tarkoittaa sitä, että yhtiön taseen velat ovat

suuremmat kuin varat (Junni 2024). Tämä tilanne voi johtua yhtiömiesten tekemistä yksityisnostoista, mikäli nostot ylittävät olemassa olevan oma pääoman, tai yhtiön kärsimistä tappioista. Luottokelpoisuutta arvioitaessa on tärkeää tarkastella vastuunalaisten yhtiömiesten henkilökohtaista varallisuutta, riskinkantokykyä sekä yhtiön liiketoiminnan kannattavuutta. (Villa 2018, 81–83.)

Kommandiittiyhtiö on erityisen sopiva yhtiömuoto pienille ja keskisuurille yrityksille sekä toiminnalle, jossa ei vaadita suurta pääomaa tai laajaa omistajapohjaa. Yhtiömiesten osaamisella on merkittävä rooli, sillä vastuunalainen yhtiömies vastaa koko yhtiön velvoitteista, mukaan lukien henkilökohtaisista veloista. Konkurssitilanteessa vastuunalainen yhtiömies vastaa veloista kuin omistaan. Äänettömän yhtiömiehen vastuu rajoittuu hänen yhtiöön sijoittamansa pääomapanoksen suuruuteen. Jos yhtiö joutuisi konkurssiin, menettäisi tällöin ääneton yhtiömies vain yhtiöön sijoittamansa panoksen määrän. Ero osakeyhtiöön nähden on se, että kommandiittiyhtiössä yhtiömiehillä on rajoittamaton vastuu yhtiön velvoitteista. Tämän vuoksi kommandiittiyhtiötä kutsutaankin henkilöyhtiöksi, kun taas osakeyhtiöt luokitellaan pääomayhtiöiksi. (Villa 2018, 81–83.)

Yhtiömiesten tulee laatia yhtiösopimus, joka sisältää yhtiölle tulevan toiminimen, yrityksen kotikunnan, yhtiömiesten nimet sekä yrityksen toimialan. Tämä yhtiösopimus tulee olla yhtiömiesten laatima, päivätty ja allekirjoittama. Muutoin yhtiösopimus voi olla vapaamuotoinen, mutta siinä on määriteltävä myös yhtiöpanokset ja yhtiöosuudet, jotka vaikuttavat yhtiömiesten verotukseen. Kommandiittiyhtiö on siten sopimusvapauteen perustuva yhtiömuoto. Yhtiösopimuksessa ilmoitettava toimiala voidaan merkitä hyvinkin laajasti tai täsmentää johonkin tiettyyn toimialaan. Yhtiön ei kuitenkaan tarvitse harjoittaa jokaista toimintoa, jonka se ilmoittaa toimialakseen. Ennen varsinaisen elinkeinotoiminnan aloittamista, tulee tehdä perusilmoitus, johon laadittu yhtiösopimus liitetään mukaan alkuperäisenä. (Villa 2018, 100–108.)

Yhtiösopimusta voidaan muuttaa, mutta muutokset edellyttävät kaikkien yhtiömiesten suostumusta, ellei sopimuksessa toisin ole määrätty.

Yhtiösopimuksessa voidaan määritellä millä tavoin muutokset ovat mahdollista

toteuttaa. Yhtiöosuuden luovuttaminen katsotaan myös yhtiösopimuksen muuttamiseksi ja tällöin vaaditaan kaikkien yhtiömiesten hyväksyntä. Yhtiösopimuksessa voidaan kuitenkin asettaa erityisiä sääntöjä äänettömän yhtiömiehen osuuden luovuttamiselle. Kommandiittiyhtiössä vaaditaan kuitenkin suostumus äänettömältä yhtiömieheltä, jos vastuunalaisen yhtiömiehen osuutta luovutetaan. Jos äänettömän yhtiömiehen osuutta luovutetaan, tarvitaan siihen vastuunalaisen yhtiömiehen suostumus. Tällä estetään mahdollisuudet joutua vastoin tahtoaan yhtiösuhteeseen sellaisten henkilöiden kanssa, joihin ei tunne luottamusta. (Villa 2018, 100–108.)

Kommandiittiyhtiön on laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tilinpäätöksessä esitetään yhtiömiesten jäljellä olevan panoksen suuruus sekä voitto-osuus. Yhtiösopimuksessa voidaan määrittää tilinpäätöksen valmisteluun liittyviä käytäntöjä, mutta yleensä sen tekee käytännössä vastuunalaiset yhtiömiehet tai toimitusjohtaja. Jotta tilinpäätös katsotaan laadituksi, tulee se olla allekirjoitettu ja päivätty asianmukaisesti. Tilinpäätöksessä tulee kertoa toiminnan tulos sekä yrityksen taloudellinen asema mahdollisimman kattavasti. Taseessa tai sen liitetiedoissa ilmoitetaan mahdolliset saamiset yhtiömiehiltä, yrityksen velat yhtiömiehille, mahdolliset pantit ja vakuudet ja yhtiöpanosten jäljellä oleva yhteismäärä. Tilikauden päätyttyä tilinpäätös on toimitettava rekisteröitäväksi kuuden kuukauden kuluessa. (Villa 2018, 136–140.)

2.2 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö on rekisteröitymisellä syntyvä pääomayhtiö, joka toimii erillisenä oikeushenkilönä omistajistaan. Osakkailla on toiminnasta vain rajoitettu vastuu. (Tomperi 2022a, 120.) Osakeyhtiön rekisteröinti tapahtuu ilmoittamalla Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin (Patentti- ja rekisterihallitus 2024). Osakeyhtiön omaisuus ei ole osakkaiden omistuksessa, vaan sen varallisuus ja velat ovat täysin erilliset osakkeenomistajista (Ukkola & Vilppula 2004, 24). Yhtiön tavoitteena on tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen, jollei yhtiöjärjestyksessä lue toisin. Osakkaat eivät henkilökohtaisesti vastaa yhtiön

veloista tai velvoitteista ja osakas ei voi tehdä yksinään yhtiötä koskevia sitoumuksia. Osakkeenomistajat tekevät päätökset tavallisesti enemmistöperiaatteella yhtiökokouksissa. Yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta hoidosta sekä kirjanpidon ja varainhoidon valvonnasta vastaa yhtiökokouksen valitsema hallitus. Osakeyhtiöllä on myös toimitusjohtaja, joka hoitaa juoksevaa hallintoa hallituksen ohjeiden mukaisesti sekä vastaa kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavuudesta. (Tomperi 2022a, 120.)

Osakeyhtiön perustamiseen vaaditaan oikeushenkilö tai yksi tai useampi luonnollinen henkilö. Pakollisena toimielimenä osakeyhtiölle on hallitus, jossa tulee olla varsinaisia jäseniä 1–5 kappaletta, ellei toisin ole määrätty yhtiöjärjestyksessä. Hallitus tarvitsee vähintään yhden varajäsenen, jos sen varsinaisten jäsenten määrä on alle kolme. Jäsen ei voi olla alaikäinen, oikeushenkilö tai henkilö, joka on konkurssissa, liiketoimintakiellossa tai on muutoin rajoitettu toimintakelpoisuudeltaan. Hallitukseen tulee valita puheenjohtaja hallituksen toimesta, jos hallituksessa on enemmän kuin yksi jäsen. Hallituksen jäsenet valitaan yhtiökokouksen toimesta, jollei yhtiöjärjestyksessä muutoin määrätä. Hallituksen vastuulla on yleistoimivaltansa rajoissa huolehtia yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan järjestelystä, yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Kaupparekisteriin on tehtävä ilmoitus hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä. Jos yhtiöjärjestyksessä ei ole erillistä mainintaa, niin jäsenen toimikausi jatkuu toistaiseksi yksityisessä osakeyhtiössä. (Holopainen 2024, 29.)

Osakeyhtiössä voi yhtiöjärjestyksen mukaisesti olla hallintoneuvosto, jonka valitsee yhtiökokous, ellei yhtiöjärjestys toisin ilmoita. Hallintoneuvostolla ei ole oikeutta yhtiön edustamiseen. Neuvostossa tulee olla vähintään kolme jäsentä, eikä niiden joukossa voi olla toimitusjohtajaa tai hallituksen jäsentä. Hallintoneuvosto valitsee itselleen puheenjohtajan, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Hallintoneuvosto valvoo johtokunnan, hallituksen ja toimitusjohtajan toimia yhtiössä. Osakeyhtiöön voidaan valita myös hallituksen toimesta toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan toimenkuvaan kuuluu hallituksen

ohjeiden mukaisesti hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa yleistöimivaltansa puitteissa. (Holopainen 2024, 30.)

Osakeyhtiölaki (624/2006, OYL) säätelee yhtiökokouksen päätettävissä olevia asioita. Yhtiökokouksessa osakkaat voivat äänestää omistamiensa osakkeiden perusteella, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty. Kokouksessa on oltava aina ajantasainen osakasluettelo, josta voidaan tarkistaa osakkeenomistajien ja osakkeiden tiedot. Tilikauden päätyttyä on pidettävä varsinainen yhtiökokous kuuden kuukauden kuluessa. Varsinaisessa yhtiökokouksessa on aina määrä päättää tilinpäätöksen vahvistamisesta, voiton käyttämisestä (taseen antama voitto), vastuuvapauden myöntämisestä toimitusjohtajalle, hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille, sekä tilintarkastajan ja hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten valinnasta. Lisäksi käsitellään yhtiöjärjestyksessä määrättyjä asioita. Mikäli yhtiöjärjestys tai hallitus katsoo ylimääräisen yhtiökokouksen tarpeelliseksi, tulee se pitää. Ylimääräistä yhtiökokousta voivat myös vaatia tilintarkastaja tai osakkeenomistajat. (Holopainen 2024, 30.)

Osakeyhtiön edustaminen on osakeyhtiölain (624/2006, OYL) mukaan suotu hallitukselle. Hallitus voi myöntää edustamisoikeuden toimitusjohtajalle yhtiön juoksevien asioiden hoitamiseen ja tarvittaessa myös laajakantoisten tai epätavallisten toimien toteuttamiseen. Yhtiöjärjestys voi määrätä, että hallitus saa antaa edustamisoikeuden joko hallituksen jäsenelle, muulle nimetylle henkilölle tai toimitusjohtajalle. Hallituksella on mahdollisuus peruuttaa yhtiön edustamisoikeus milloin tahansa. Hallitus voi antaa prokuuran nimetylle henkilölle, jolloin hänellä on oikeus edustaa yhtiötä. Edustajat tulee ilmoittaa kaupparekisteriin. (Holopainen 2024, 32–33.)

Osakeyhtiön tulos jaetaan osinkoina, ja yhtiökokous päättää yleensä osingonjaosta tilinpäätöksen käsittelyn ja vahvistamisen yhteydessä. Päätökset tehdään yhtiöjärjestyksen mukaisesti, tyypillisesti enemmistöpäätöksenä. Yhtiökokoukselle esitetään osinkojen jakosuunnitelma hallitukselta, ja tämä esitys tulee sisällyttää myös toimintakertomuksen, jos yhtiöllä on velvollisuus laatia se. Mikäli yhtiö ei laadi toimintakertomusta, voi voitonjaon esityksen ilmoittaa liitetiedoissa tilinpäätöksessä. Tämä koskee vain pienempiä

osakeyhtiöitä. Toimintakertomus on pakollinen, jos yhtiön on kahtena peräkkäisenä tilikautena täyttänyt vähintään kaksi seuraavista kriteereistä: taseen loppusumman ylittää 6 000 000 euroa, liikevaihto ylittää 12 000 000 euroa, tai tilikauden aikana on ollut keskimäärin 50 työntekijää. (Koponen 2023, 9.)

Ennen päätöksentekoa osingonjaosta, tulee tilintarkastajien tehdä tilintarkastus. Jos osakeyhtiön toimialana ei ole arvopapereiden omistaminen sekä hallinta eikä taseen loppusumma ylitä 100 000 euroa, liikevaihto jää alle 200 000 euroa ja osakeyhtiöllä on työntekijöitä keskimäärin kolme henkilöä, ei tilintarkastajaa ole pakollista valita. Yhtiöjärjestys voi myös määrätä tilintarkastajan valinnasta, vaikka edellä mainitut seikat eivät täytyisi. Tilintarkastajan tulee ottaa kantaa osingonjakoehdotukseen, jos tilintarkastaja huomaa sen olevan lainvastainen. Osingonjakopäätös ei kuitenkaan ole riippuvainen tilintarkastuksesta, jos yhtiöön ei ole valittu tilintarkastajaa. Hallituksen esityksellä voidaan tehdä myös useampia osingonjakopäätöksiä, jotka sitten päätetään ylimääräisessä yhtiökokouksessa. Jos yhtiöllä on tilintarkastaja, suositellaan ehdotuksen esittämistä myös tilintarkastajalle ennen yhtiökokousta. Tilintarkastaja voi tällöin antaa näkemyksensä esitykseen. (Koponen 2023, 10–11.)

Yhtiöjärjestys voi myös mahdollistaa yhtiökokouksen päättää suuremmasta osingonjaosta kuin mitä hallitus on esittänyt. Osakeyhtiölaki (624/2006, OYL) mahdollistaa myös määrävähemmistön vaatia vähimmäisosinkoa. Määrävähemmistön määritelmänä on vähintään 1/10 omistus kaikista osakkeista. Jos yhtiön maksuvalmius ei sallisi osingonjakoa, mutta taloudellisen tilanteen on arvioitu parantuvan, voi yhtiökokous valtuuttaa hallituksen tekemään päätöksen osingon jaosta. Yhtiökokouksen tulee kuitenkin tällaisissa tapauksissa päättää enimmäismäärä osingoille. Tällainen valtuutus on hyödyllinen myös silloin, kun osinkosuorituksia halutaan useampia vuoden aikana, mutta yhtiökokouksen hetkellä ei voida päättää suoritusten tarkkaa määrää. (Koponen 2023, 10–11.)

Osingonjakoon vaikuttaa yhtiön maksukyky ja yhtiön taseessa oleva vapaan oman pääoman määrä. Huomioida tulee myös mahdolliset tilikauden jälkeen

tulevat tapahtumat, joilla on vaikutusta yhtiön varoihin. Maksukykyyn vaikuttavat myös tulevaisuudessa olevat erääntyvät velat, joilla on vaikutusta yhtiön rahoituksen käyttömahdollisuuksiin. Osingonjako ei saa vaarantaa yhtiön maksukykyä. Maksukykyyn vaarantuessa, on osinkoja pienennettävä. Vapaa oman pääoman määrä muodostuu, kun siitä on vähennetty sidotun pääoman erät ja mahdollinen aiempi tappio. Tärkeää on huomioida koko vapaan oman pääoman määrä osingon jaossa eikä vain tilikauden voittoa. Osinkoa voidaan jakaa myös tappiollisena tilikautena, kunhan nämä tappiot saadaan käännettyä voitoksi aikaisemmalla syntyneellä vapaalla omalla pääomalla. osingonjako on mahdollista myös kesken tilikauden, jolloin yleensä laaditaan välitilinpäätös. Välitilinpäätös on esitettävä myös tilintarkastajalle, jos yhtiöllä on se käytössään. Välitilinpäätös myös vahvistetaan ylimääräisessä yhtiökokouksessa. Maksukyky ei saa heikentyä ja yhtiön tilikauden loppuosa ei saa olla tappiollinen, jolloin osingonjakopäätös voi tulla laittomaksi. Jos yhtiöllä on rahastoja, jotka ovat sidotussa omassa pääomassa, ei näitä voi käyttää osingonjakoon. Rahastojen tulee kuulua vapaaseen pääomaan, jolloin niiden käyttö mahdollistuu osingonjaossa. (Koponen 2023, 11–13.)

Osakeyhtiössä kaikki osakkeet ovat pääsääntöisesti samanarvoisia oikeuksiltaan. Jos halutaan erilaisia osakkeita eli erilaisia osakesarjoja, tulee siitä määrätä yhtiöjärjestyksessä. Osakelajeihin voidaan määrätä eroavaisuuksia esimerkiksi osinko- ja äänioikeuden osalta. (Koponen 2023, 17.)

2.3 Yhtiömuodon muutosprosessi kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi

Yhtiömuodon muutos kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi vaatii kaikkien yhtiömiesten yksimielisen päätöksen. Vastuunalaiset yhtiömiehet hyväksyvät osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen ja allekirjoittavat asiakirjan, joka sisältää yhtiöjärjestyksen lisäksi tulevien osakkeiden määrän sekä niiden omistajien nimet ja osoitetiedot. Yhtiömuodon muutosvaiheessa osakkeenomistajiksi ei voida ottaa muita kuin kommandiittiyhtiön silloiset yhtiömiehet, joten mahdolliset uudet osakkeenomistajat tulee ottaa osaksi yritystä joko ennen muutosprosessia tai vasta osakeyhtiön perustamisen jälkeen uusia osakkeita

antamalla. Sen sijaan kaikkien jo nykyisten yhtiömiesten ei tarvitse ryhtyä osakkeenomistajaksi muutosprosessissa. Muutoksen yhteydessä osakeyhtiölle valitaan hallintoelimet eli hallitus ja tilintarkastaja sekä tarvittaessa myös toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Kun nämä toimet on tehty, yritys merkitään rekisteriin ja muuttamispäätös astuu voimaan. Kommandiittiyhtiö lopettaa toimintansa ja uusi osakeyhtiö aloittaa vastaten purkautuneen kommandiittiyhtiön velvoitteista. (Villa 2023, 221–222.)

Yrityksen Y-tunnus pysyy ennallaan yhtiömuodon muutoksesta huolimatta. Kaupparekisteriin tulee ilmoittaa yhtiömuodon muutoksesta 3 kuukauden sisällä yhtiömuodon muutos sopimuksen allekirjoittamisesta tai muutoin yhtiömuodon muutosprosessi raukeaa. Ilmoituksen voi tehdä vain paperilomakkeella ja jonkun hallituksen jäsenistä tai hänen valtuuttamansa henkilön täytyy allekirjoittaa ilmoitus. Ilmoittaminen maksaa 370 euroa ja mikäli samalla perustetaan aputoiminimiä, ne maksavat 70 euroa / aputoiminimi. (Patentti- ja rekisterihallitus 2024.) Ilmoituksen liitteinä tulee lähettää seuraavat asiakirjat (taulukko 1):

Kaupparekisteriin lähetettävän ilmoituksen liitteet:
kuitti käsittelymaksusta
yhtiömuodon muutos sopimus
yhtiöjärjestys
asiakirja hallituksen ja tilintarkastajien valinnasta
hallituksen ja toimitusjohtajan vakuutus osakeyhtiölain säännösten noudattamisesta
tilintarkastajan lausunto osakkeiden merkintähinnan selvityksestä ja omaisuuden arvosta (jos osakkeilla ei ole merkintähintaa, tätä ei tarvita)
tilintarkastajan todistus lain noudattamisesta

Taulukko 1: Kaupparekisteriin lähetettävän ilmoituksen liitteet (Patentti- ja rekisterihallitus 2024).

Jos kommandiittiyhtiöstä on syntynyt vastuunalaisille yhtiömiehille velkavastuita ennen osakeyhtiöksi muuttamista, niiden kohdentuminen ei yhtiömuodon muutoksessa muutu, vaan yhtiömiehet vastaavat yhä ennen prosessia syntyneistä veloista ja sitoumuksista. Velkojan on mahdollista vapauttaa yhtiömiehet vastuista kokonaan tai osittain. Velkoja saa kirjallisen ilmoituksen

yhtiömuodon muutoksesta ja se ilmoittaa 3 kuukauden sisällä ilmoituksen saamisesta osakeyhtiölle, jos se haluaa estää vastuunalaisten yhtiömiesten velkavastuun päättymisen. Jollei velkoja reagoi tuon ajan sisällä, katsotaan hänen suostuneen vapautukseen. Äänettömän yhtiömiehen kohdalla vastuut muuttuvat yhtiömuodon muutoksessa osakeyhtiön osakkaan vastuiksi. (Villa 2023, 222.)

3 Verotus

Tässä luvussa käsitellään kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön verotusta, verovähennyksiä sekä verosuunnittelun mahdollisuuksia. Tarkoituksena on tarkastella, kuinka verotus tapahtuu kyseisissä yhtiömuodoissa ja mitä seikkoja on otettava huomioon. Luvussa paneudutaan tarkemmin myös osakeyhtiön verotukseen osingonsaajan näkökulmasta ja mitä osuutta osingoista verotetaan ansiotulona, verovapaana ja pääomatulona. Osio auttaa ymmärtämään verovelvollisille määräytyviä veroja, kuten yrityksen velvollisuus maksaa veroja voitostaan sekä luonnollisen henkilön velvollisuus maksaa veroja tuloistaan. Osio keskittyy pääasiassa elinkeinoverotukseen, mutta lisäksi käsitellään myös keskeisimmät asiat arvonlisäverotuksesta, sillä se liittyy olennaisesti yritystoimintaan, vaikka ei kuitenkaan varsinaisesti tuo tuotokseen lisäarvoa.

Yrityksen tulee maksaa veroa tuottamastaan voitosta. Verotettava tulo muodostuu, kun tuloista vähennetään kaikki vähennyskelpoiset menot sekä muut mahdolliset vähennykset. Puhutaan välittömistä veroista eli veroista, jotka muodostuvat esimerkiksi tulojen perusteella. Elinkeinoverolaki (360/1968, EVL) säätelee verotettavan tulon määräytymistä, kun taas tuloverolaki (1535/1992 TVL) säätelee luonnollisen henkilön tuloverotusta. (Tomperi 2022a, 184.)

Elinkeinotulojen verotuksen laskenta eroaa osin eri yhtiömuotojen välillä, mutta merkittävimmät verotukselliset erot syntyvät kuitenkin vasta siinä vaiheessa, kun tuloa käydään jakamaan omistajien omaksi tuloksi. Tämä mahdollistaa yhtiömuodon valintaan liittyvän verosuunnittelun, jonka pohjalta yrityksen tulee

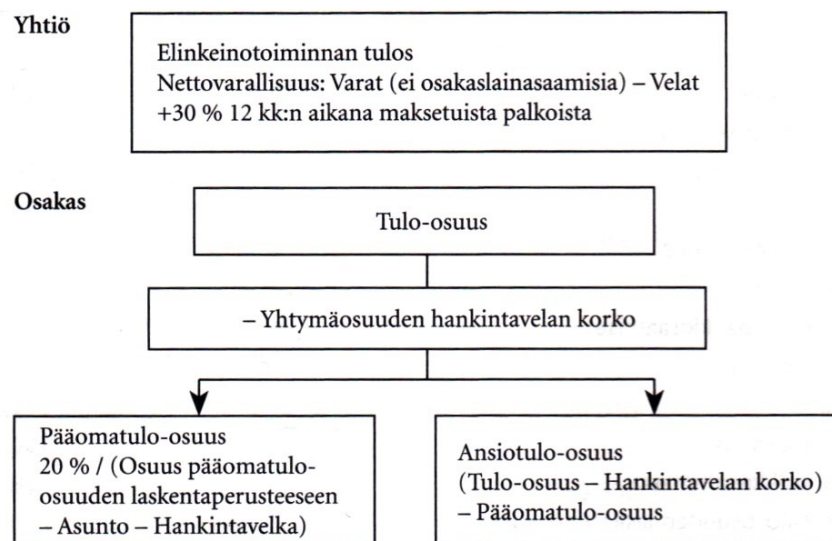
pohtia ja tehdä laskelmia siitä, mikä on se yhtiömuoto, jossa verojen jälkeinen nettotulo on mahdollisimman suuri. (Myrsky & Linnakangas 2010, 395.)

3.1 Yhtiömuotojen verotus

3.1.1 Kommandiittiyhtiön verotus

Kommandiittiyhtiö luetaan elinkeinoyhtymäksi ja sille vahvistetaan elinkeinotoiminnan tulos, joka verotetaan yhtiömiesten omana tulona. Elinkeinotoiminnan tuloksesta vähennetään ensin mahdolliset aikaisempien vuosien tappiot ennen tulona verottamista. Yhtiömiehillä on tulo-osuudet, jotka määritellään yhtiömiesten osuuksien mukaisesti yhtymän edellisen verovuoden nettovarallisuudesta. Tulot ovat yhtiömiehille pääomatuloa tai ansiotuloa tai jossain tapauksissa molempia (kuva 1). (Tomperi 2022a, 190.)

Henkilöyhtiön verotettavan tulon jakautumista yhtiömiehen pääoma- ja ansiotuloksi kuvaa seuraava kaavio.

Kuva 1: Henkilöyhtiön verotettavan tulon jakautuminen (Tomperi 2019, 44).

Yhtiömiehille maksettavat tulo-osuudet jaotellaan ansio- ja pääomatuloihin elinkeinotulon osalta. Elinkeinotulolähteestä saatavan nettovarallisuuden pohjalta saadaan pääomatulona verotettava tulo-osuus. Nettovarallisuus saadaan vähentämällä yrityksen velat yrityksen varoista. Pääomatuloa on tulo-osuudesta enintään osa, joka vastaa yhtiömiehen nettovarallisuusosuudesta laskettua 20 % vuotuista tuottoa. Ansiotuloista verotus tapahtuu progressiivisen tuloverotaulukon mukaan ja lisäksi maksetaan kunnallisveroa sekä mahdollisesti kirkollisveroa. Kirkollisveron ja kunnallisveron suuruuteen vaikuttaa kotikunta. (Koponen 2011, 253.)

Tappiollista tulosta ei sitä siirretä verotuksessa kommandiitti-yhtiön yhtiömiehelle. Tappio vähennetään seuraavien vuosien voitollisista tuloista. Pääomatulon määrä lasketaan ensiksi yhtiömieskohtaisesta tulo-osuudesta, joka määräytyy yhtiömiehen nettovarallisuuden mukaan edelliseltä verovuodelta. Pääomatulo on yleensä 20 % edellisen verovuoden tulo-osuuden nettovarallisuudesta. Pääomatulon vähentämisen jälkeen jää jäljelle ansiotulon määrä. Pääomatuloa verotetaan pääomatuloverokannan mukaan, joka on 30 %. Pääomatulon 30 000 euroa ylittävältä osuudelta veroprosentti on 34 %. (Verohallinto 2024a.)

Yhtiön verotettavasta tulosta otetaan yhtiömiesten laskennallinen osuus, josta heidän tulee maksaa veroja. Verotettavaan tuloon ei lasketa voitto-osuuksia, eikä yksityiskäyttöön tehtyjä nostoja veroteta. Yhtiön ei ole kannattavaa maksaa palkkaa yhtiömiehelle, koska tällöin se verotetaan ansiotuloverotuksen mukaisesti, kuten muiltakin palkansaajilta. Palkasta joudutaan myös maksamaan sivukuluja. Jos yhtiömiesten tuloja on vaikea tasoittaa keskenään työpanokseen nähden, on järkevää maksaa palkkaa. Yhtiömies voi myös tarvita tiettyihin vähennyksiin ansiotuloja, jolloin palkanmaksu on kannattavaa. (Tomperi 2022a, 191.)

Kommandiitti-yhtiön ei tarvitse maksaa erikseen yleisradioveroa, koska se luetaan yhtymäksi, eikä yhteisöksi. Yhtymät eivät maksa yleisradioveroa itse, ja ne verotetaan eri tavalla kuin muut verovelvolliset. Yhtymän tulos jaetaan osakkaiden tuloiksi verotettavaksi. Osakkaan osuus yhtymän tuloksesta

vaikuttaa hänen puhdasta ansio- tai pääomatuloaan laskettaessa sekä yhteisön verotettavassa tulossa. Tällöin myös yleisradiovero huomioidaan yhtymän osakkaan osuuden laskentaperusteessa. (Verohallinto 2022b.)

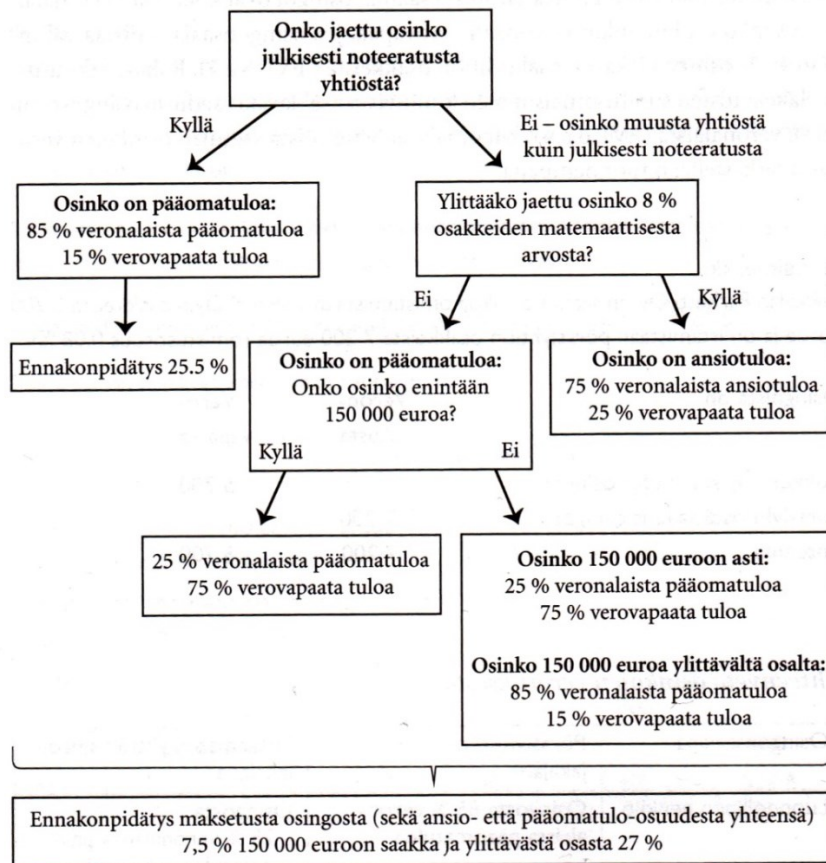
3.1.2 Osakeyhtiön verotus

Yhteisöt eli esimerkiksi osakeyhtiöt ovat itsenäisiä verovelvollisia ja maksavat yhteisön tuloveroa 20 % osakeyhtiön verotettavasta tulosta. Osakeyhtiöiden osakkaat voivat saada osinkotuloa, joka voi olla joko verovapaata tai veronalaista. Osingon saajan ollessa luonnollinen henkilö tai toinen osakeyhtiö, on sillä merkitystä osingon veronalaisuuteen. (Tomperi 2022a, 192.)

Listaamattoman yhtiön osingot käsitellään osittain verovapaana, ansiotulona tai pääomatulona. (Koponen 2023, 19–20.)

Yksityishenkilön saadessa osinkoja listaamattomasta yhtiöstä, niiden verotus muodostuu yhtiön osakkeiden matemaattisen arvon perusteella (Koponen 2023, 27). Matemaattinen arvo lasketaan jakamalla osakkeiden lukumäärällä yhtiön nettovarallisuus. Nettovarallisuus lasketaan vähentämällä yhtiön varoista, eli yhtiön käyttö-, rahoitus-, sijoitus- ja vaihto-omaisuudesta sekä muusta omaisuudesta yhtiön velat eli taseeseen merkityt vieraan pääoman vastattavat. Laskennallisia verosaamisia ja vailla varallisuusarvoa olevia pitkävaikutteisia menoja ei lasketa varoihin. (Verohallinto 2023.) Kun luonnolliselle henkilölle maksetaan osinkoja listaamattomasta yhtiöstä, on maksettavasta osingosta 25 prosenttia veronalaista pääomatuloa, kunhan osingon määrä jää pienemmäksi kuin 8 % matemaattisesta arvosta laskettu tuotto. Tällöin loput 75 prosenttia on verovapaata tuloa. Jos osingon määrä ylittää 8 prosentin vuotuisen tuoton, 75 prosenttia ylittävästä osuudesta verotetaan ansiotulona ja 25 prosenttia jää verovapaaksi tuloksi. Osingon määrän ylittäessä 150 000 euroa, mutta jäädessä kuitenkin alle 8 prosentin osakkeiden matemaattisen arvon, maksetaan 150 000 euron ylittävästä osingosta 85 prosenttia pääomatulon mukaista veroa ja 15 prosenttia on verovapaata tuloa. (Tomperi 2022a, 192–193.)

Jaetuista osingoista yhtiön on toimitettava ennakonpidätys. Vuonna 2023 listaamattoman yhtiön ennakonpidätys on ollut 7,5 prosenttia, kun osingonsaajana on kotimainen kuolinpesä tai luonnollinen henkilö. Jos osingonsaaja saa yli 150 000 euroa osinkoja samalta yhtiöltä saman verovuoden aikana, on ylittävältä osalta ennakonpidätysprosentti 28 prosenttia. Yhtiön on osingonmaksajana seurattava maksettavien osinkojen määrää varmistaakseen oikean ennakonpidätysprosentin. Yhtiö vähentää maksettavista osingoista ennakonpidätyksen määrän, ja osingonsaaja ilmoittaa ennakonpidätyksistä Verohallinnolle. Yhtiön on suoritettava ennakonpidätykset Verohallinnolle viimeistään seuraavan kuukauden 12. päivänä osingonmaksun jälkeen. Yhtiön tulee myös antaa maksamistaan osingoista vuosi-ilmoitus Verohallinnolle. (Koponen 2023, 24–25.) Osinkojen verotus on kuvattu oheisessa kuvassa (kuva 2).

Kuva 2: Osinkojen verotus (Tomperi 2019, 54).

Osakeyhtiössä työskentelevä yrittäjä voi hyödyntää luontoisetuja sekä nostaa palkkaa itselleen, jolloin nämä vähennetään kirjanpidossa kuluina. Palkka verotetaan tuloverolain (TVL 124 §) mukaisesti, kuten muillakin palkansaajilla. Palkanmaksun kannattavuuteen vaikuttavat yrityksen nettovarallisuus sekä osakkeenomistajan ansiotulojen määrä ja niistä mahdollisesti tehtävät vähennykset. Nettovarallisuuden ollessa vähäinen, suositellaan palkanmaksua. (Vilkkumaa 2014, 170–173.)

Osinkoa voidaan jakaa myös muuna kuin rahana, jolloin yhdenvertaisuus tulee säilyä osakkeenomistajien kesken ja osingonjakopäätös tulee olla kaikkien osakkaiden hyväksymä. Veroseuraamukset tulee huomioida, kun yhtiö luovuttaa omaisuuttaan osinkoina. Veroseuraamuksia voi olla arvonlisä-, varainsiirto- ja luovutusvoittoverot. Osingonnoston hetkellä omaisuus arvostetaan käypään arvoon, ja mahdollisilla arvonnousuilla on vaikutusta yhtiön verotettavaan tuloon sekä saajan verotukseen. Jos osinkona saatua omaisuutta myydään myöhemmin eteenpäin, on siirtohinnalla vaikutusta myös luovutusvoittoverotukseen. Omaisuuden saaja voi joutua maksamaan varainsiirtoveroa, jos osinkona on jaettu arvopapereita ja kiinteistöjä. (Koponen 2023, 14–16.)

Lisäksi elinkeino- ja maataloustoiminnan harjoittajien on maksettava myös yleisradioveroa eli Yle-veroa, jos osakeyhtiön verotettava tulo on yli 50 000 euroa. 50 000 euron verotettavalla tulolla, Yle-vero on 140 euroa. Jos verotettava tulo ylittää tuon 50 000 euroa, verotetaan 0,35 % sen ylittävältä osalta, kuitenkin enintään 3000 euroa vuodessa. Osakeyhtiö maksaa siis yhteisöveron verotettavasta tulostaan sekä mahdollisen Yle-veron, ja osingonsaajat maksavat veroja osingoistaan. (Koponen 2023, 19–20.)

3.2 Vähennykset

Elinkeinoverolaissa (EVL 8 §) säädetään, että tulon hankkimiseen tai säilyttämiseen liittyvät menot, kuten vaihto-omaisuus, palkat, vuokrat ja mainosmenot, ovat vähennyskelpoisia. Vähennyskelpoisuuteen ei vaikuta

menon tuloa tuottava vaatimus. Joissain tapauksissa myytävä tuote voi esimerkiksi pilaantua eikä sitä voida enää myydä, mutta siihen käytetty ostomeno on silti vähennyskelpoinen. (Tomperi 2022b, luku 5.)

Työntekijöiden palkat, loma-, äitiys- ja sairausajan korvaukset ovat vähennyskelpoisia, mikäli palkansaaja ei ole alle 14-vuotias tai verovelvollisen puoliso. Vähennyskelpoisuuden määrään voi vaikuttaa peitelty osingon säädökset. Palkka ei saa olla liian suuri tehtyyn työhön verrattaessa eikä osakkaalle voida maksaa palkkaa ilman oikeaa työpanosta yritykseen. Näissä tapauksissa katsotaan, että kyseessä on peitelty osinko. Vähennyskelpoisina menoina käsitellään työsuhteeseen perustuvia korvauksia, kuten eläkkeitä ja henkilösivumenoja, joihin kuuluvat esimerkiksi TyEL- ja YEL-vakuutusmaksut. Yrittäjä voi vähentää myös omat pakolliset yrittäjäeläkevakuutusmaksut ja tapaturmavakuutusmaksut, mutta optioita tai omia osakkeita, joita annetaan työntekijöille palkitsemistarkoituksessa, ei katsota vähennyskelpoiseksi hankintamenoksi. (Tomperi 2022b, luku 5.)

Mahdolliset hoitovastikkeet ja vuokrat huonetiloista, vuokrat koneista ja kalustoista sekä maa-alueista ovat vähennyskelpoisia. Elinkeinoverotuksessa edustusmenoista voidaan vähentää vain puolet (EVL 8 §). Edustusmenoiksi ei katsota menoja, joita muodostuu esimerkiksi oman henkilökunnan sisäisestä kokouksesta. Menojen tulee aina olla muodostunut yrityksestä ulospäin suuntautuvasta toiminnasta. Edustusmeno myös rajataan tiettyyn nimettyyn henkilöryhmään eli edustusmenoa ei ole esimerkiksi markkinointitilaisuus, johon pääsee kuka vain. (Tomperi 2022b, luku 5.)

Muita vähennettäviä menoja ovat tavanomaiset mainoslahjat sekä erilaisista mainos- ja esittelytilaisuuksista aiheutuneet menot. Erilaiset tutkimusmenot, joilla halutaan tehostaa yrityksen toimintaa, markkinointia tai tuotantoa, ovat myös vähennyskelpoisia. Jäsenmaksut ammattijärjestöihin ja työmarkkinajärjestöihin hyväksytään myös vähennyskelpoisiksi menoiksi. Elinkeinotoiminnasta johtuvat matkamenot ovat niin ikään vähennyskelpoisia. Verot ja maksut ovat vähennyskelpoisia, jos ne liittyvät tulon hankkimiseen tai

säilyttämiseen. Kiinteistövero on vähennyskelpoista, kun se kohdistuu kiinteistöön, jota käytetään yrityksen toiminnassa. (Tomperi 2022b, luku 5.)

Luottotappiot ovat vähennyskelpoisia, kunhan ne on käsitelty kirjanpidossa hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Vähennyskelpoiseksi ovat myös yrityksen menetykset, jotka johtuvat kavalluksista, rikoksista tai varkauksista rahoitusomaisuuteen kohdistuen. (EVL 17 §.) Vähennyskelpoisia eriä ovat esimerkiksi erilaiset asiakkaille annetut alennukset ja hyvitykset. Yrityksen velkojen korot ovat pääsääntöisesti vähennyskelpoisia, samoin konserniavustukset sekä velkojen ja saamisten indeksitappiot ja kurssitappiot. (EVL 18 §.) Yksityiset toiminimet ja kommandiittiyhtiöt voivat lisäksi tehdä yrittäjävähennyksen, sillä niiden tulos verotetaan luonnollisen henkilön tulona. (Tomperi 2022b, luku 5.)

3.3 Verosuunnittelu

Verosuunnittelu on verolainsäädännön rajoissa tehtävää ennakkosuunnittelua ja veroriskien arviointia, jossa huomioidaan koko liiketoiminnan kokonaisuus ja valitaan parhaat vaihtoehdot tilanteeseen. Verosuunnittelun tavoitteena on löytää verotuksellisesti edullisimmat ratkaisut sekä yrityksen että sen omistajien kannalta niin, että kokonaisverorasitus pysyy mahdollisimman pienenä. Joskus verosuunnittelun tarkoituksena on myös saavuttaa suurempi verotettava tulo, jotta esimerkiksi vanhenevia tappioita voidaan hyödyntää. (Salmenkangas 2023.) Verosuunnittelu voi sisältää esimerkiksi seuraavia asioita (taulukko 2):

Tulojen ja menojen ajoittaminen
<ul style="list-style-type: none"> • Tulojen ja menojen ajoitus niin, että verotettavat tulot jakautuvat optimaalisesti eri vuosille.
Verovähennykset ja verohyvitykset
<ul style="list-style-type: none"> • Hyödynnetään laajasti eri verovähennyksiä ja -hyvityksiä, kuten matkakulut sekä elinkeinotoiminnan kulut.
Yhtiömuodon valinta
<ul style="list-style-type: none"> • Yritykselle sopivimman yhtiömuodon valinta verotukselliset edut huomioiden
Investointien suunnittelu
<ul style="list-style-type: none"> • Investoinnit sekä niiden ajankohdat suunnitellaan siten, että ne maksimoivat verotuksellisen hyödyn, esimerkiksi hyödyntämällä investointivarausta.
Tuloksen jaon suunnittelu
<ul style="list-style-type: none"> • Osingonjako ja palkanmaksu suunnitellaan siten, että verotus on mahdollisimman edullista sekä yritykselle että sen omistajille.

Taulukko 2: Esimerkkejä verosuunnittelun sisältävistä keinoista (Räsänen 2024).

Verovapaat korvaukset, kuten päivärahat ja kilometrikorvaukset ovat yrittäjälle tehokas keino hyödyntää verosuunnittelua. Yritykselle verovapaat korvaukset ovat vähennyskelpoinen kulu, joten niitä kannattaa hyödyntää niin paljon kuin pystyy. (Happonen 2021.) Yrityksillä on mahdollisuus vähentää verotuksessa pääsääntöisesti kaikki liiketoiminnan kuluista aiheutuneet menot. Tähän kuitenkin liittyy tiettyjä poikkeuksia, kuten edustuskulut, joita ei aina voida täysin vähentää. Mikäli yrittäjä maksaa yrityksen vähennyskelpoisia kuluja omista varoistaan, hänellä on oikeus veloittaa nämä kulut yritykseltä. Tämä käytäntö ei ainoastaan auta yrittäjää saamaan takaisin omia varojaan, vaan myös optimoi yrityksen verotusta, kun kaikki kulut tulevat asianmukaisesti kirjatuiksi ja vähennettäväksi. (Verohallinto 2022a.)

Yhtiömuodon muutos on yksi verosuunnittelun keino. Muutostarvetta arvioidessa voidaan vertailla palkansaajan ansiotuloveroa ja osinkoverotusta sekä laatia laskelmia siitä, kuinka verosuunnittelun avulla saadaan verotuksellisesti paras hyöty. Yhtiömuodon muutoksissa on tärkeää selvittää mahdolliset veroseuraamukset, joita muutoksesta voi aiheutua. Kirjanpidollisesti on olennaista säilyttää jatkuvuus, jolloin esimerkiksi velat ja varat siirtyvät entisillä arvoilla myös uuteen yhtiömuotoon. (Tomperi 2022b, luku 5.)

Kommandiittiyhtiössä vastuunalaisten yhtiömiesten tulot verotetaan progressiivisesti, mikä voi tehdä verotuksesta kallista suurten voittojen yhteydessä. Osakeyhtiössä verotusta voidaan hallita osinkojen kautta. (Immonen & Saario 2024.) Kun kommandiittiyhtiö muutetaan osakeyhtiöksi, muutos rekisteröityy sille verovuodelle, jolloin yritys on merkitty kaupparekisteriin osakeyhtiöksi. Se tarkoittaa, että osakeyhtiön verotuksellisia säännöksiä sovelletaan tuosta ajankohdasta eteenpäin. (Tomperi 2022b, luku 5.)

Tuloksen jaon suunnittelu on hyödyllistä verotuksellisesti. Osakeyhtiössä osinkojen maksaminen on mahdollista, kun taas kommandiittiyhtiössä ei, joten osakeyhtiö mahdollistaa yhtiömuotona joustavamman verosuunnittelun varojen jakamisen osalta ja osakeyhtiön omistajalla on siten enemmän vaihtoehtoja taloudellisen verosuunnittelun hyödyntämiseen. (Immonen & Saario 2024.) Osakeyhtiön varoja voidaan tulouttaa osinkoina, palkkana tai näiden yhdistelmänä. Lähtökohtana ”palkka vai osinko” -tyyppiseen verosuunnitteluun on omistajan rahantarve, eli kuinka paljon omistaja tarvitsee rahaa omiin elinkustannuksiinsa. Tämän jälkeen tulee selvittää, mikä on eri nostovaihtoehtojen verovaikutus osakeyhtiölakia (624/2006, OYL) noudattaen. (Salmenkangas 2023.)

Osakeyhtiössä voidaan hyödyntää kevyemmin verotettua osinkoa. Yrittäjä voi hyödyntää progressiivista ansiotuloveroä maksamalla palkkaa vain sen verran, että se pysyy alemmassa veroprosentissa. Tämän yli menevät tulot voidaan nostaa osinkoina, jolloin verotus on kevyempi, esimerkiksi 30 % tai jopa 8 % pienempien summien osalta. (Immonen & Saario 2024). Osakkaalle on siis kannattavampaa nostaa osinkoja, kuin nostaa yrityksestä palkkaa, jos osingon saa pienemmillä veroilla mitä palkasta joutuisi maksamaan veroa (Koponen 2023, 99–100). Tyypillisesti siinä tilanteessa, kun osakeyhtiöllä menee hyvin, on tavallista suositella kaavaa, jossa palkkaa nostetaan vuodessa enintään 20 000 euroa. Tämä johtuu siitä, että monesti arvioidaan, että tämän rajan yli veroprosentti alkaa nousta selvästi. (Immonen & Saario 2024).

Verosuunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon yrityksen nettovarallisuus sekä siitä laskettava osakkeen matemaattinen arvo osinkotulon verotuksessa. Jos yrityksellä on pieni nettovarallisuus mutta suuri verotettava tulo, on kannattavaa, että yrityksessä on useita osakkaita. Tällöin ansiotulo-osuus voidaan jakaa useamman osakkaan kesken, mikä vähentää progressiivisen verotuksen haittoja. Yrityksissä voikin olla hyödyllistä jakaa osakkeita esimerkiksi perheenjäsenten kesken. (Tomperi 2022b, luku 11.)

Yrityksen nettovarallisuus vaikuttaa siihen, kuinka paljon osingosta verotetaan ansiotulona. Mikäli osinko jää alle 150 000 euroon, saa osakas siitä 75 % verovapaana, ja loppu 25 % verotetaan pääomatulona. Tällöin osingon verokannaksi jää 7,5 % tai 8,5 %, jos pääomatulolla on verokantana 34 %. Palkasta maksettava tulovero on huomattavasti korkeampi, joten osingonjako on tällöin kannattavampaa kuin palkan nostaminen. Osakeyhtiön on maksettava 20 % yhteisön tuloveroa koko verotettavasta tulostaan. (Koponen 2023, 99–100.) Jos yritys tuottaa niin paljon, että osa osingosta verotetaan ansiotuloina, voi olla järkevää nostaa osa palkkana. Yritykselle on palkanmaksusta hyötyä verotuksellisesti, koska palkka on vähennyskelpoinen verotuksessa. Palkkaa ja osinkoa vertaillessa on tärkeää huomioida, onko osakas vakuutettu työnantajan eläkevakuutuksen vai yrittäjän eläkevakuutuksen mukaan. Palkanmaksussa vakuutusmaksut ovat vähennyskelpoisia, mikä vaikuttaa yrityksen maksettavien verojen määrään pienentävästi. Yleisesti palkanmaksu on yritykselle järkevää, kun nettovarallisuus, eli varojen ja velkojen erotus, on vähäinen. (Tomperi 2022b, luku 11.)

Kommandiittiyhtiössä nettovarallisuuden avulla voidaan jakaa yhtiön tulo verotettavaksi pääoma- ja ansiotuloksi yhtiömiehille. Nettovarallisuus lasketaan vähentämällä velat yhtiön varoista sekä lisäämällä vielä 30 % yhtiön maksamista palkoista. Kommandiittiyhtiössä huomioidaan nettovarallisuudessa vain varat, jotka kuuluvat elinkeinotoimintaan. Jos yhtiömies antaa yhtiölle saamisia, huomioidaan ne henkilökohtaisena tulolähteenä ja niitä ei lasketa mukaan yhtiön nettovarallisuuteen. Velkoina myös huomioidaan vain elinkeinotoimintaan liittyvät velat. Velkoina ei huomioida esimerkiksi yhtiömiehen yhtiöön sijoittamaa omaa pääomaa. (Verohallinto 2024g.)

Kommandiittiyhtiö, avoin yhtiö sekä yksityiset elinkeinonharjoittajat voivat muodostaa edeltävien 12 kuukauden aikana maksettuihin ennakonpidätyksen alaisiin palkkoihin perustuvan toimintavarauksen tilikauden päättymisestä. Toimintavarauksen tekeminen pienentää tulosta ja täten myös tuloverotettavaa tuloa. Toisaalta, jos verotuksessa on tehty suurin hyväksyttävä varaus ja myöhemmin vuosina palkat ovat pienemmät, varausta joudutaan pakosta purkamaan. Tämä johtaa siihen, että tulos kasvaa kyseisinä vuosina. (Salmenkangas 2023.)

Kun omistetaan toimitiloja, on merkitystä sillä, onko omistus yrityksellä vai osakkaalla. Osakkaan omistaessa toimitilat, yritys maksaa osakkaalle vuokraa, joka on osakkaan pääomatuloa. Pääomatulon verotusta pienentää tulon hankkimisesta johtuvat kulut, kuten yhtiövastike. Yritys voi myös vähentää verotuksessa vuokratulot, jolloin verotettava tulo pienenee. Kun toimitilat omistetaan yrityksen toimesta, yrityksen nettovarallisuutta voitaisiin kasvattaa, ellei toimitiloista muodostunutta velkaa ole reilusti taseessa. Vuokran hinnan määrittämisessä on otettava huomioon sen käypä taso eli se että vuokran hinta vastaa markkinahintaa, jottei vuokraa katsota verotuksen puolelta peiteltyksi osingoksi. (Tomperi 2022b, luku 11.)

3.4 Arvonlisäverotus

Arvonlisävero on välillinen kulutusvero, joka peritään yrityksissä asiakkailta myyntitapahtumien yhteydessä. Arvonlisävero sisällytetään yleensä myyntihintaan. (Tomperi 2022a, 184.) Kun kyseessä on yritysten välinen liiketoimi, saa ostava yritys vähentää arvonlisäveron, kunhan palvelu tai tavara on ostettu arvonlisäverollista liiketoimintaa varten. Arvonlisäveroa tulee maksaa Suomessa kaikesta liiketoiminnan muodossa tehtävästä myynnistä, tavaroiden maahantuonnista, yhteisöhankinnasta ja tavaran siirrosta varastointimenettelyyn. Liiketoiminnan määritelmänä on ansiotarkoituksellinen toiminta, johon myös sisältyy tavanomainen yrittäjäriski. Poikkeuksia arvonlisäverovelvollisuudessa ovat mm. vähäinen liiketoiminta eli liikevaihto jää

alle 15 000 euroa, ulkomaiset elinkeinoharjoittajat sekä osakehuoneistojen ja kiinteistöjen myynti. (Holopainen 2024, 137–142.)

Kun hinnoitellaan tuotetta, tulee veron peruste kertoa sillä hetkellä voimassa olevalla verokannalla. Veron peruste tarkoittaa myytävän palvelun hintaa ennen arvonlisäveroa ja veron peruste sisältää jo tuotteen katteen, jonka yritys on asettanut tuotteelle. (Holopainen 2024, 137–142.) Jotkut palvelut ovat arvonlisäverottomia, kuten esimerkiksi postin yleispalvelut, terveyden- ja sairaanhoito, sosiaalihuolto, koulutus, rahoitus- ja vakuutuspalvelut sekä esiintymispalkkiot. On olemassa myös nollaverokanta, joka tarkoittaa sitä, että myyjällä on oikeus vähentää tuotantopanosten arvonlisäverot, vaikka se ei ole itse velvollinen maksamaan myymistään hyödykkeistä arvonlisäveroa. Nollaverokantaa käytetään esimerkiksi vesialusten myynnissä ja huollossa, yleishyödyllisten yhteisöjen jäsenlehdissä ja tavaroiden sekä palvelujen kansainvälisessä kaupassa. (Verohallinto 2024f.)

Suomalainen myyjä on arvonlisäverovelvollinen tavaroidensa ja palveluidensa myynnistä. Jos myyjänä on ulkomaalainen yritys, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa, on ostajalla yleensä veron suorittamisvelvollisuus. Tavarahan maahantuonnissa maahantuojalla on velvollisuus suorittaa veroa. Suomessa voidaan soveltaa myös tietyissä tilanteissa käänteistä verovelvollisuutta, jossa verovelvollinen on ostaja. Tätä käytäntöä sovelletaan yleisesti rakentamispalveluissa sekä yritysten välisissä rautaromun ja jätteen kaupoissa. Usein käytettyjen tavaroiden myynnissä sovelletaan marginaaliveromenettelyä, jossa tavarahan jälleenmyyjä maksaa arvonlisäveron saamastaan voitosta, eli myyntihinnan ja ostohinnan erotuksesta. Yhteisökaupassa sovelletaan kulutusmaaperiaatetta, mikä tarkoittaa, että jos myynti tapahtuu arvonlisäverovelvolliselle toiseen jäsenvaltioon, ostaja noudattaa oman maansa arvonlisäverosäännöksiä. Tällöin myyjältä poistuu velvollisuus maksaa arvonlisäveroa myyntimaassa. (Holopainen 2024, 138.)

Kun tuodaan tavaraa EU:n ulkopuolelta, on maahantuojalla velvollisuus suorittaa arvonlisävero. Maahantuojan tulee olla rekisteröity arvonlisäverovelvolliseksi ja ilmoittaa oma-aloitteisesti suoritettava vero

Verohallinnolle arvonlisäveroilmoituksella. Suoritettava arvonlisävero kohdistetaan tullauspäätöksen perusteella eli kalenterikuukaudelle, jolloin tullauspäätös on annettu. Vähennyskelpoiseen tarkoitukseen tuodut tavarat vähentävät maksettavan arvonlisäveron määrää. (Holopainen 2024,139.)

Vähäisestä liiketoiminnasta, eli liikevaihdon ollessa alle 15 000 euroa 12 kuukauden tilikauden aikana, ei tarvitse suorittaa arvonlisäveroa. Liikevaihtoon sisältyy kaikki tuotteiden ja palveluiden verolliset ja nollaverokantaiset myynnit sekä verottomat myynnit, jotka kuuluvat kansainväliseen kauppaan. Myös arvonlisäverorekisteriin kuuluvat yritykset voivat saada arvonlisäveron alarajahuojennusta, jos liikevaihto tilikaudelta ylittää ilman veroa 15 000 euroa ja jää alle 30 000 euroa. (Holopainen 2024, 139–141.) Huojennuksen laskemiseen tarkoitettun kaavan (kuvio 2) avulla voi tarkistaa onko huojennusta mahdollista saada. Arvonlisäveron alarajahuojennuslaskuri, jota voi myös hyödyntää alarajahuojennusta laskiessa, löytyy Verohallinnon verkkosivuilta. (Verohallinto 2024e.) Huojennuksen jäädessä negatiiviseksi ei huojennusta voida soveltaa yritykselle. Eli tällöin vähennettävien verojen määrä on suurempi kuin suoritettavien verojen ja yritys on silloin oikeutettu veronpalautukseen. Jos liikkeenharjoittaja saa alarajahuojennusta, on se tuloverotuksessa verotettavaa tuloa. Huojennus tulee tällöin ilmoittaa veroilmoituksessa kohdassa ”Saadut tuet ja avustukset”. Alarajahuojennus on kuitenkin poistumassa vuonna 2025 EU:n pienyritysdirektiivin takia, jolloin tätä ei voi enää hyödyntää. (Holopainen 2024, 139–141.)

Arvonlisäveron alarajahuojennuksen laskeminen

$$\text{arvonlisävero} - \frac{(\text{liikevaihto} - 15\,000) \times \text{arvonlisävero}}{15\,000}$$

Kuvio 2: Arvonlisäveron alarajahuojennuksen laskeminen (Verohallinto 2023).

Arvonlisäverovelvolliset yritykset laskevat valtiolle tilitettävän veron määrän omatoimisesti, perustuen kirjanpidossaan tekemiin kirjauksiin tilitapahtumistaan.

Kun yritys ostaa tavaraa tai palvelua omaan käyttöönsä, se voi vähentää myyjän veloittaman arvonlisäveron määrän. Jos ostettua tuotetta käytetään osittain muuhun kuin yritystoimintaan, saa arvonlisäveron määrän vähentää vain siltä osin kuin sitä käytetään yritystoimintaan. Jos tuote tai palvelu tulee yrityksen tai henkilökunnan yksityiskäyttöön, ei arvonlisäveroa voi vähentää. Vähennystä ei voi tehdä esimerkiksi ostoksista, jotka liittyvät yrittäjän matkakuluihin asunnon ja työpaikan välillä, edustustarkoituksiin hankituista tuotteista ja palveluista tai hankinnoista, jotka on ostettu arvonlisäverottomaan toimintaan. (Holopainen 2024, 141–142.)

Yritys voi valita yhtiömuodosta riippumatta arvonlisäveron tilitystavaksi joko suorite- tai maksuperusteisen tilityksen. Maksuperusteisen tilitystavan voi valita vain, jos liikevaihto jää alle 500 000 euroa. Maksuperusteista tilitystapaa on sovellettava ostoihin sekä myynteihin ja osto- tai myyntitapahtumien tulee olla Suomessa tehtyjä. Käänteistä verovelvollisuutta koskevissa myynneissä ei voi soveltaa maksuperusteisuutta. Maksuperusteisessa tilityksessä arvonlisävero kohdistetaan kuukaudelle, jolloin saadaan maksu myynneistä tai yritys maksaa itse ostamansa palvelun tai tavaran. Yleisin tilitystapa yrityksillä on suoritusperuste. Suoritusperusteisessa tilitystavassa arvonlisävero tilitetään, kun myyty palvelu tai tavara on suoritettu. Mahdollista on käyttää myös laskutusperustetta, jolloin myynti kohdistetaan verokaudelle, jolla hankinnasta on saatu lasku tai ostajalta on veloitettu suoritetusta palvelusta tai toimitetusta tavarasta. (Holopainen 2024, 143.)

Veroilmoituksen voi hoitaa helposti OmaVero -asiointipalvelussa ja arvonlisäveroilmoitus tulee tehdä jokaisen kuukauden 12. päivään mennessä (Verohallinto 2024b). Ilmoitusjakson ollessa yksi kuukausi, maksetaan vero ilmoitusta seuraavan toisen kuukauden 12. päivään mennessä. Ilmoitusjakson ollessa neljännesvuosi tulee ilmoitus ja maksu veroista tehdä ilmoitusta seuraavan toisen kuukauden 12. päivään mennessä. Ilmoitusjakson ollessa kalenterivuosi, ilmoitus verosta ja sen maksu tulee tehdä helmikuun viimeiseen päivään mennessä. Ilmoitusta ei kannata tehdä myöhässä, koska jokaiselta myöhästymispäivältä veloitetaan 3 euroa myöhästymismaksua. Tätä menetelmää noudatetaan enintään 45 päivän ajan, jolloin maksuksi kertyy 135

euroa. Tätä pidemmästä myöhästymisestä lisätään maksuun vielä 2 prosenttia maksettavan veron määrästä. Enintään myöhästymismaksu voi olla 15 000 euroa. Verojen maksu hoituu myös helposti OmaVero -asiointipalvelun kautta. (Holopainen 2024, 144.)

Arvonlisäverotuksessa on vähimmäisvaatimukset ilmoitettaville tiedoille asiakkaiden kuiteissa ja laskuissa (taulukko 3). Laskuissa ei saa ilmoittaa verokantaa tai veron määrää, mikäli myyjä ei ole rekisteröity arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Merkintää ei myöskään laiteta laskuihin, joissa sovelletaan käännettä verovelvollisuutta tai marginaaliveromenettelyä. (Holopainen 2024, 147–148.)

Pakolliset laskumerkinnät:
juokseva tunnistenumero
laskun antamispäivä
y-tunnus eli myyjän alv-tunniste kotimaan kaupassa → ostajan alv-tunniste, jos käytössä käännetty verovelvollisuus ja yhteisökauppa
myyjän ja ostajan perustiedot
tavaroiden ja palveluiden määrä ja laji
toimituspäivä
ennakkomaksun maksupäivä
palveluiden suorituspäivä
veron peruste ja lajittelu verokannoittain
eriteltyä hinta ilman veroa sekä mahdolliset alennukset ja hyvitykset
verokanta ja veron määrä
merkintä verottomasta myynnistä
merkintä käännetystä verovelvollisuudesta
itselaskutusmerkintä, mikäli ostaja itse laatinut laskun
uusien kuljetusvälineiden tiedot
tiedot aiemmasta laskusta, jos muutoslasku

Taulukko 3: Pakolliset merkinnät laskuissa (Holopainen 2024, 147–148.).

Kevennetyt laskumerkinnät (taulukko 4) riittävät, kun laskutettava verollinen summa on enintään 400 euroa, lasku annetaan myyntitoiminnassa, joka kohdistuu lähinnä yksityishenkilöille tai on vähittäiskauppatoimintaa. Lisäksi kevennetyt laskumerkinnät ovat sovellettavissa, kun laskutettava palvelu liittyy henkilökuljetuksiin tai tarjoilupalveluihin tai kun kyseessä ovat laitteiden, kuten pysäköintimittareiden, tulostamat tositteet. (Holopainen 2024, 148–149.)

Kevennetyt laskumerkinnät:
myyjän tiedot (nimi ja y-tunnus)
laskun antamispäivä
tavaroiden ja palveluiden määrä ja laji
veron määrä verokannoittain
tieto aiemmasta laskusta ja muutettavien asioiden tiedot, kun kyseessä muutoslasku

Taulukko 4: Kevennetyt laskumerkinnät (Holopainen 2024, 148–149.).

3.4.1 Suomen alv-kannat

Arvonlisäverokannoilla määritellään myytävälle palvelulle tai tavaralle arvonlisävero. Suomen arvonlisäverokannat ovat 25,5 %, 14 %, 10 % ja 0 %. Alla on esitetty taulukossa (taulukko 5) verokannat sekä hyödykkeet tai palvelut mihin niitä sovelletaan. (Verohallinto 2024c.)

Yleinen verokanta 25,5 % (31.8.2024 saakka 24 %)	Esimerkiksi: taloustarvikkeet, vaatteet ja jalkineet, rakennustarvikkeet, alkoholi- ja tupakkatuotteet, parturi- ja kampaamopalvelut, rakentamispalvelut, vesijohtovesi, kosmetiikka
Alennettu verokanta 14 %	Esimerkiksi: elintarvikkeet, ravintola- ja ateriapalvelut, rehut

Alennettu verokanta 10 %	Esimerkiksi: liikuntapalvelut, lääkkeet, kirjat, sanomalehdet, henkilökuljetukset, majoituspalvelut
Nollaverokanta 0 %	Esimerkiksi: vienti EU:n ulkopuolelle, myynti EU-maihin ostajille, jotka ovat arvonlisäverovelvollisia, kansainvälinen kauppa ja kuljetukset EU:n ulkopuolelle

Taulukko 5: Alv-kannat Suomessa (Verohallinto 2024c).

Tänä vuonna tätä opinnäytetyötä tehdessä on myös tulossa yleisen arvonlisäprosentin korotus 1.9.2024 alkaen, jolloin yleinen arvonlisäverokanta nousee 25,5 prosenttiin aiemmasta 24 prosentista. Tämä nousu vaikuttaa vain hyödykkeisiin, joiden verokanta on ollut tähän asti 24 %. Tavaroiden ja palveluiden kohdalla uutta verokantaa käytetään sen mukaan, milloin tavara on toimitettu. Kun tavara on luovutettu ostajalle, on tavara toimitettu eli uutta verokantaa käytetään, kun luovutus tapahtuu 31.8.2024 jälkeen. (Verohallinto 2024d.)

Tiettyjen palveluiden ja tavaroiden myynnit voivat olla myös arvonlisäverottomia, kuten rahoitus- ja vakuutuspalvelut, postin yleispalvelut, yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, taiteen perusopetus, korkeakouluopetus, sosiaalihuolto ja terveyden- ja sairaanhoito. Jos yritys harjoittaa näitä toimintoja, ei yrityksellä ole tarvetta rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi. Nollaverokannan alaisista myynneistä on kyse, kun arvonlisäverottomiin myynteihin kohdistuu kuluja, joista arvonlisäveron saa vähentää. Nollaverokannan alaista toimintaa on esimerkiksi palveluiden kansainvälinen myynti. (Verohallinto 2024f.)

4 Kannattavuus

Yrityksen toiminta on kannattavaa, jos tuotot ovat kustannuksia suuremmat ja sen toiminta tuottaa voittoa (Tomperi 2021, 8). Yrityksen toiminta ei voi jatkua sellaisenaan kauan aikaa, jos kannattavuus on heikolla tasolla ja sen toiminnan tuotot ovat tappiolliset. Heikko kannattavuus syö yrityksen pääomaa pidemmällä aikavälillä. (Alma Media Oyj 2024.) Kaikki kustannukset on saatava katettua, jotta toiminnalla voidaan olettaa olevan jatkuvuutta (Tomperi 2021, 8). Jos yritys ei tee voittoa, johdon tulisi reagoida pikaisesti selvittämällä kannattavuuteen heikentävästi vaikuttavat tekijät. Johto voi arvioida toiminnan tilaa selvittämällä liikevaihdon kriittisen pisteen, jossa toiminta kääntyy voitolliseksi, sekä tarkastelemalla merkittävimpiä kustannustekijöitä ja etsimällä ratkaisuja niiden pienentämiseen. (Koski 2017, 59.) Liikevaihdon kriittinen piste on se myynnin tuottotaso, joka kattaa samalla syntyneet kokonaiskustannukset. Kriittisessä pisteessä toiminnan tulos on nolla. (Koltola, Pösö & Saaranen 2017, 46.) Yrityksen kasvun ja kannattavuuden kehittymisen tulee kulkea käsi kädessä, jos halutaan yrityksen arvon nousevan (Kuitunen 2019, 15).

Tässä osiossa käsitellään laajasti kannattavuuden arvioinnissa hyödynnettäviä mittareita, joista yritykselle valitaan tuotokseen yrityksen toimintaan parhaiten soveltuvat mittarit. Mittareiden valinnassa on käytetty näkökulmana palveluliiketoimintaa ja mukaan on pyritty ottamaan mittareita, joilla yrittäjä voi tarkastella liiketoimintaansa nyt ja tulevaisuudessa. Yrittäjällä ei ollut käytössään entuudestaan minkäänlaisia mittareita, joten tärkeimpiä mittareita on haluttu esitellä tuotoksessa ja laajemmin tässä raportissa. Yrityksen oma pääoma ei ole kovin suuri, mutta pääoman kasvaessa voidaan hyödyntää mittaamista myös pääomamittareilla.

4.1 Kannattavuuden mittarit

Yrityksen kannattavuutta voidaan mitata sisäisen laskentatoimen avulla. Erilaisten mittareiden avulla saadaan yrityksen johdolle monenlaista tietoa

päätöstenteon tueksi. (Tomperi 2021, 8–9.) Kannattavuutta mittaavat mittarit jaotellaan yleensä liikevaihtoon suhteutettuihin katemittareihin sekä pääomaan suhteutettuihin tuottomittareihin (Alma Media Oyj 2024). Kannattavuutta mittaavat tyypilliset mittarit on esitelty oheisessa taulukossa (taulukko 6).

Liikevaihtoon suhteutetut katemittarit	Pääomaan suhteutetut tuottomittarit
<ul style="list-style-type: none"> • Myyntikateprosentti • Käyttökateprosentti • Liiketulosprosentti • Rahoitustulosprosentti • Nettotulosprosentti • Kokonaistulosprosentti 	<ul style="list-style-type: none"> • Oman pääoman tuottoprosentti (ROE) • Sijoitetun pääoman tuottoprosentti (ROI) • Kokonaispääoman tuottoprosentti (ROA)

Taulukko 6: Kannattavuuden mittarit (Alma Media Oyj 2024).

Kaikki kaavat ja mittarit tässä osiossa on kirjattu Alma Media Oyj:n tunnuslukuopasta (Alma Media Oyj 2024) lähteenä hyödyntäen. Ajatuksena on ollut, että mittarit ovat yhteneväiset ja samalla periaatteella muodostetut. Seuraavassa osiossa avataan eri mittareita.

4.1.1 Myyntikateprosentti

Myyntikateprosentilla voidaan selvittää kuinka paljon tuotteen hinnasta tai liikevaihdosta jää yli muuttuvien kulujen jälkeen kiinteiden kulujen kattamiseen. Myyntikateprosentin avulla voidaan laskea myös liikevaihdon kriittinen piste. Mikäli myyntikateprosentti on miinusmerkkinen, ei tuotteesta tai palvelusta saatu hinta kata suoraan tuotteeseen kohdistettuja kuluja. Tällöin yrityksen hinnoittelua on tarpeen tarkastella uudelleen. Tätä tunnuslukua käytetään usein saman toimialan yritysten välillä vertailun apuna. (Koski 2017, 80.)

Yrityksen sisäisessä laskennassa myyntikateprosentilla saadaan tietoa tuoteryhmäkohtaisesta kannattavuudesta. Se kuvaa yrityksen yhteenlasketun

myynnin katetasoa. Yksittäisten tuotteiden hinnoittelussa tunnuslukua ei voida suoranaisesti hyödyntää. Tämä tunnusluku on toimialakohtainen ja sitä käytetään yleisesti vain tukku- ja vähittäiskaupassa eikä ohjeellista arvosteluasteikkoa ole. Mikäli myyntikate on kilpailijoita alhaisempi, voi se kertoa heikommasta hinnoittelusta tai siitä että on haettu matalamman katteen kautta suurempaa asiakasryhmää kilpailijoihin nähden. Kevyemmällä kustannusrakenteella yritys voi pärjätä matalammalla katteella kuin kilpailijansa. Myyntikateprosentti (kuvio 3) saadaan jakamalla yhtiön myyntikate liikevaihdolla ja kertomalla luku sadalla. (Alma Media Oyj 2024.)

Myyntikateprosentin laskukaava

$$\frac{\text{myyntikate}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Kuvio 3: Myyntikateprosentin laskukaava (Alma Media Oyj 2024).

4.1.2 Käyttökateprosentti

Käyttökateprosentin avulla voidaan tarkastella yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuloksen tilaa ennen pitkävaikutteisia kuluja, kuten investointien poistoja ja arvonalentumisia sekä veroja. (Koski 2017, 80–81.) Se kertoo siis liikevaihdosta jääneen katteen määrän yrityksen toimintakulut vähennettynä. Tälle tunnusluvulle ei ole yleispäteviä ohjearvoja, vaan sen tavoitetaso riippuu pääomarakenteesta, toimialasta ja sen kilpailutilanteesta. Se, omistaako vai vuokraako yritys tuotantovälineitään, vaikuttaa luvun vertailukelpoisuuteen. Yrityksen omistamat tuotantovälineet kohdistuvat tuloslaskelmassa poistoihin ja rahoituskuluihin, kun taas vuokratut tuotantovälineet kohdistuvat käyttökateen yläpuolelle vuokratuluihin. Vertailukelpoisuuden tueksi voidaankin käyttää käyttökate + vuokrat tunnuslukua. Käyttökateprosentti (kuvio 4) voidaan laskea jakamalla yhtiön käyttökate liikevaihdolla ja kertomalla vastaus sadalla. (Alma Media Oyj 2024.)

Käyttökateprosentin laskukaava

$$\frac{\text{käyttökate}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Kuvio 4: Käyttökateprosentin laskukaava (Alma Media Oyj 2024).

4.1.3 Liiketulosprosentti

Liiketulosprosentti, jota kutsutaan myös liikevoittoprosentiksi, kuvaa mikä on liiketoiminnan kannattavuuden tilaa ennen kuin yrityksen liiketoiminnan rahoitustapa on otettu huomioon (Koski 2017, 81). Se onkin tuloslaskelman ensimmäinen välitulos ja toimintakulujen lisäksi se huomioi käyttöomaisuuden kulumisen eli poistot. Lukua voidaan hyödyntää yksittäisen yrityksen kehityksen arvioimisessa sekä samalla toimialalla toimivien yritysten välisessä vertailussa. Velaton ja velkainen yritys ovat yhtä lailla vertailukelpoisia, kun rahoituskuluja ei huomioida. Liiketulosprosentin tulee olla sitä korkeampi, mitä pääomavaltaisempi yritys on. Jos prosentti on negatiivinen, on yrityksellä liiketoiminnassaan operatiivisia vaikeuksia. (Alma Media Oyj 2024.) Mittarin viitearvoista yli 10 %:n tulosta voidaan pitää hyvänä, 5–10 % tyydyttävänä ja alle 5 % heikkona (Netvisor 2023). Liiketulosprosentti (kuvio 5) saadaan jakamalla yhtiön liikevoitto tai -tappio liikevaihdolla ja kertomalla se sadalla. (Alma Media Oyj 2024.)

Liiketulosprosentin laskukaava

$$\frac{\text{liikevoitto (-tappio)}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Kuvio 5: Liiketulosprosentin laskukaava (Alma Media Oyj 2024).

4.1.4 Rahoitustulosprosentti

Rahoitustulos on tunnusluku, jota käyttävät pääosin rahoittajat. Se kertoo yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tulorahoituksen riittävydestä eli yrityksen kyvystä suoriutua liiketoiminnan tuotoilla lainojen eristä, käyttöpääoman kasvattamisesta ja investointien omarahoituksista. Rahoitustuloksen tulisi riittää myös omistajien voitonjakotarpeisiin. Rahoitustuloksen tulisi olla lyhyelläkin ajanjaksolla positiivinen, sillä sen ollessa negatiivinen voidaan olettaa, että tulorahoitus ei ole riittänyt ja yritys on joutunut maksamaan juoksevia rahoituskuluja lisälainalla tai likviditeettiä purkamalla. Luku ei sovi eri toimialoilla toimivien yritysten keskinäiseen vertailuun. Rahoitustulosprosentti (kuvio 6) voidaan laskea jakamalla yhtiön rahoitustulos liikevaihdolla ja kertomalla se sadalla. (Alma Media Oyj 2024.)

Rahoitusprosentin laskukaava

$$\frac{\text{rahoitustulos}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Kuvio 6: Rahoitusprosentin laskukaava (Alma Media Oyj 2024).

4.1.5 Nettotulosprosentti

Nettotulosprosentti kuvaa käytännössä yrityksen omistajille jäävää osuutta tilikauden tuloksesta. Nettotulosprosentti (kuvio 7) voidaan laskea jakamalla yhtiön nettotulos liikevaihdolla ja kertomalla se sadalla. Nettotuloksesta puuttuu tuloslaskelman satunnaiset erät ja tilinpäätössiirrot. Nettotuloksen ollessa positiivinen, voidaan todeta, että yritys on onnistunut kattamaan lainojen korot sekä käyttöpääoman ja investointien omarahoitukset liiketoiminnallaan. Se, kuinka suuri nettotuloksen tulisi olla, määräytyy yritykselle asetettujen voittotavoitteiden perusteella. Luku sopii hyvin eri toimialoilla toimivien yritysten väliseen vertailuun. (Alma Media Oyj 2024.)

Nettotulosprosentin laskukaava

$$\frac{\text{nettotulos}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Kuvio 7: Nettotulosprosentin laskukaava (Alma Media Oyj 2024).

4.1.6 Kokonaistulosprosentti

Kokonaistulosprosenttia kutsutaan kirjallisuudessa myös voittoprosenttina. Sitä pidetään hyvänä mittarina eri yritysten vertailussa, sillä se huomioi kattavasti kaikki yritystoiminnasta syntyneet kulut. Luku ottaa huomioon sekä lyhytaikaiset että pitkäaikaiset tuotannon kulut sekä vieraan pääoman hinnan ja yhteiskunnalle syntyvät velvoitteet eli yhteisöveron. Luku kertoo myös mikä on riskin kantajien eli omistajien osuus liiketoiminnan voitosta. Luku ei kuitenkaan kerro sitä, onko yritys onnistunut tuottamaan taloudellista lisäarvoa yrittäjien ottamaan riskiin nähden. (Koski 2017, 81.)

Kokonaistulosprosentti kertoo tilikauden kokonaistuloksesta ja se voidaan laskea jakamalla yhtiön kokonaistulos liikevaihdolla ja kertomalla luku sadalla (kuvio 8). Kokonaistulokseen lasketaan mukaan myös kertaluonteiset ja satunnaiset tuotto- ja kuluerät, kuten saadut ja annetut konserniavustukset, kertaluonteiset myyntivoitot ja tappiot, liikearvojen sekä omaisuuserien kertaluonteiset alakirjaukset sekä irtisanomis- ja liiketoiminnan uudelleenjärjestelymenot. Tunnuslukua vertaillaan nettotuloksen rinnalla satunnaiserien merkittävän vaikutuksen takia. (Alma Media Oyj 2024.)

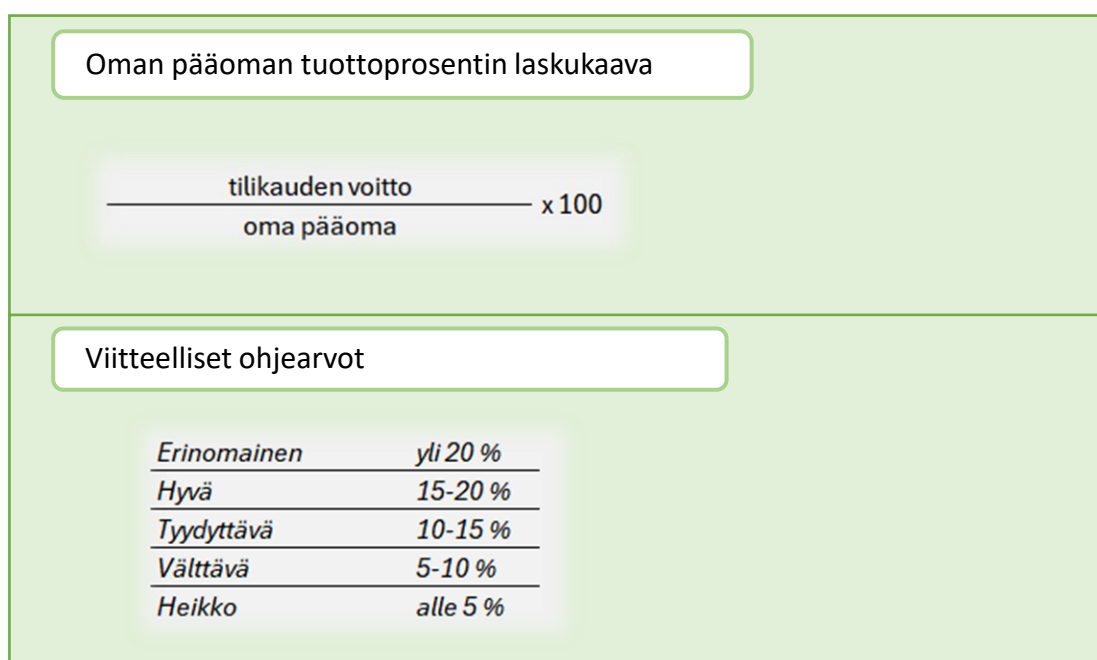
Kokonaistulosprosentin laskukaava

$$\frac{\text{kokonaistulos}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Kuvio 8: Kokonaistulosprosentin laskukaava (Alma Media Oyj 2024).

4.1.7 Oman pääoman tuotto prosentti (ROE)

Oman pääoman tuotto prosentti kuvaa sitä, kuinka paljon omistajien yritykseen sijoittamille pääomille on saatu tuottoa tilikauden aikana. Jos tämä luku ylittää rahoittajien asettaman tuottovaateen, he ovat saaneet palkan lisäksi otetun riskin yli menevän tuoton. (Koski 2017, 82.) Omistajat ja sijoittajat käyttävät tätä hyödyllistä kannattavuutta kuvaavaa mittaria, jonka tuottotaso määräytyy omistajien määrittelemien tuottovaatimusten mukaisesti. Tämän tunnusluvun tulkintaa voivat kuitenkin hankaloittaa sellaiset suuret investoinnit, jotka eivät ole ehtineet tuottaa voittoa tilikauden aikana. Oman pääoman tuotto prosentti (kuvio 9) voidaan laskea jakamalla tilikauden voitto omalla pääomalla ja kertomalla luku sadalla. (Alma Media Oyj 2024.)

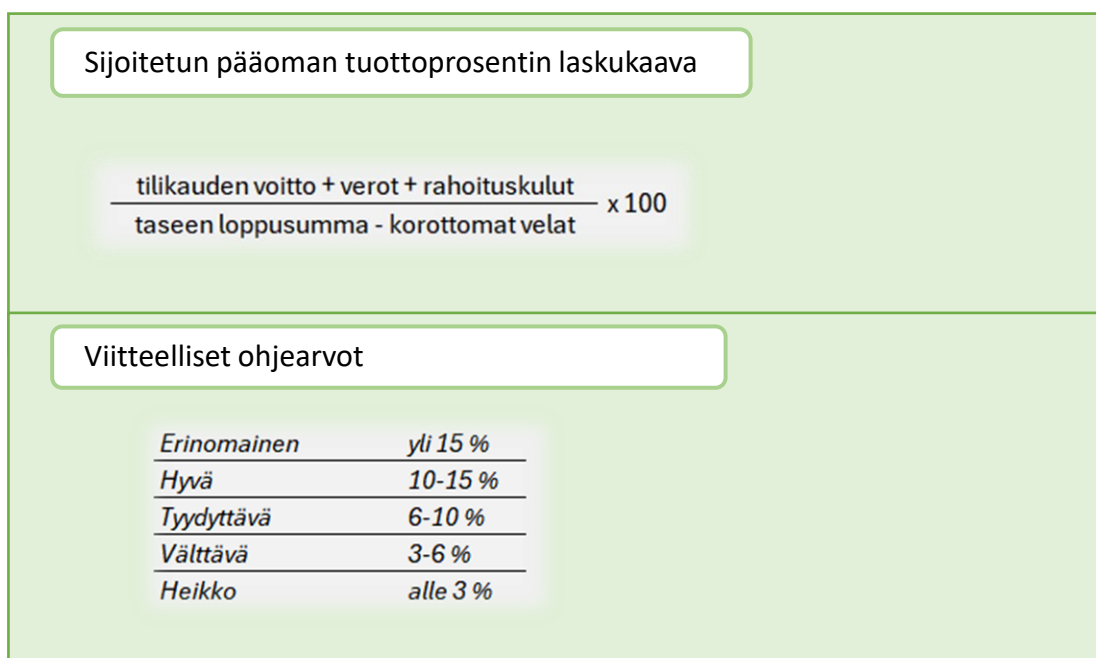

Kuvio 9: Oman pääoman tuotto prosenttin laskukaava sekä viitteelliset ohjearvot (Alma Media Oyj 2024).

Tunnuslukua käytettäessä on huomioitava kuinka voimakkaasti mahdollinen velan vivuttaminen - eli investointien rahoittaminen tavoitteena saada suurempia tuottoja kuin velan korko - vaikuttaa lukuun. Mikäli on vivutettu velalla, tulisi tunnuslukuun suhtautua varauksella yrityksen menestymistä arvioitaessa. Velan vivuttaminen kasvattaa konkurssiriskiä. (Koski 2017, 82.)

4.1.8 Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (ROCE)

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti kertoo siitä, kuinka ison voiton yritys saa aikaan siihen sijoitetulla pääomalla ennen pääoman hinnan huomiointia. Mittari kertoo, kuinka tehokkaasti yritys kykenee tuottamaan tulosta liiketoiminnallaan, jos rahoitusrakennetta ei oteta huomioon. (Koski 2017, 81.) Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (kuvio 10) voidaan laskea laskukaavalla, jossa tilikauden voitto, verot sekä rahoituskulut jaetaan taseen loppusummalla, josta on vähennetty korottomat velat. Saatu luku kerrotaan sadalla. Hyvällä kannattavuustasolla toimivan yrityksen tuoton tulisi olla selkeästi suurempi kuin lainakorot, sillä oman pääoman sijoittajat haluavat tavallisesti sijoituksilleen korkeampaa tuottoa kuin vakuudellista korollista lainaa tarjoavat tahot. (Alma Media Oyj 2024.)

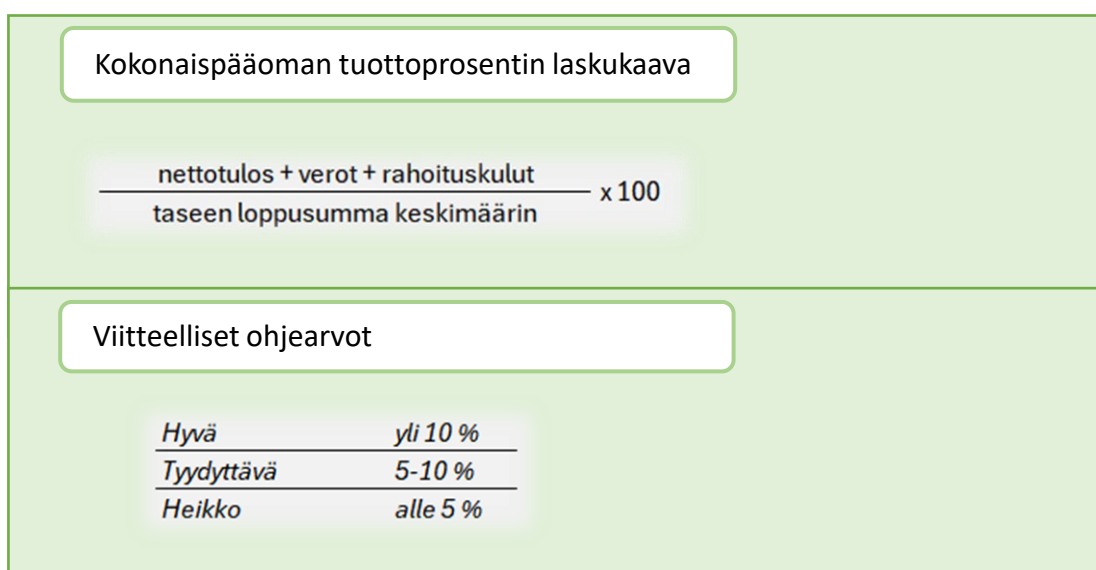
Kuvio 10: Sijoitetun pääoman tuotto prosenttin laskukaava sekä viitteelliset ohjearvot (Alma Media Oyj 2024).

Sijoitetun pääoman tuotto prosenttia kuvaava mittari on tärkeimpiä tilinpäätösanalyysin tunnuslukuja ja se mittaakin yrityksen suhteellista kannattavuutta. On kuitenkin huomioitava, että tämänkin tunnusluvun kohdalla suuret yrityksen pääomaa sitovat investoinnit voivat heikentää tunnusluvun

kehityksen arviointia, mikäli ne eivät ole tuoneet tuloa kyseiselle tilikaudelle. (Alma Media Oyj 2024.)

4.1.9 Kokonaispääoman tuotto prosentti (ROA)

Kokonaispääoman tuotto prosentti mittaa, kuinka paljon tuottoa on kertynyt tilikauden aikana yritystoimintaan sijoitetulle pääomalle. Tulosta verrataan ennen rahoituskuluja ja veroja koko yritystoimintaan sitoutuneeseen pääomaan. Laskukaavassa (kuvio 11) lasketaan yhteen nettotulos, verot sekä rahoituskulut ja ne jaetaan taseen keskimääräisellä loppusummalla. Luku kerrotaan sadalla, jotta se saadaan prosenttimuotoon. Kokonaispääoman tuotto prosenttiin ei vaikuta välttämättä yritykseen sovellettava veronmaksupolitiikka tai eri yhtiömuotojen välinen verotustekniikka. Tunnusluvun avulla voidaan saada tietoa siitä, kuinka hyvä kyky yrityksellä on huolehtia sen kokonaispääomasta. Tämänkin tunnusluvun tulkintaa voivat kuitenkin hankaloittaa sellaiset suuret investoinnit, jotka eivät ole ehtineet tuottaa voittoa tilikauden aikana. (Alma Media Oyj 2024.)

Kuvio 11: Kokonaispääoman tuotto prosenttin laskukaava ja viitteelliset ohje arvot (Alma Media Oyj 2024).

5 Riskienhallinta

Yrityksen riskit luokitellaan usein strategisiin, taloudellisiin, operatiivisiin ja vahinkoriskeihin. Riski voi olla myös sen kaltainen, että sen vaikutukset kohdistuvat useaan eri luokkaan. (Juvonen, Koskensyrjä, Kuhanen, Kämpö & Talala 2023, 40–66.) Yritystoiminnan riskit syntyvät yrityksen sisäisistä prosesseista tai liiketoimintaympäristöstä. Toimintaympäristön muutos on jatkuvaa, joten riskienhallintakin tulee toimia siihen mukautuvasti. (Juvonen ym. 2023, 18.) Liiketoiminta itsessään on riskin ottamista ja kaikenlaiseen yritystoimintaan liittyy aina riskejä. Kun yritys haluaa laajentua, tavoitteiden saavuttaminen vaatii todennäköisesti myös enemmän riskinottoa ja tällöin tuleekin tarkastella, onko yrityksen riskinkantokyky riittävä. (Ilmonen, Kallio, Koskinen & Rajamäki 2022, 10–11.) Riskienhallinnan avulla voidaan tunnistaa ja arvioida yrityksen liiketoimintaan vaikuttaviin riskeihin ja epävarmuuteen. Epävarmuus muutetaan siis riskiksi tunnistamalla epävarmuuden lähde ja arvioimalla kuinka suuri on riskialtistus. Tuon vaiheen jälkeen arvioidaan, voidaanko riskiltä suojautua ja mitä se vaatii. Riskienhallintaa toteutetaan kaikessa liiketoiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa päivittäin. (Kallunki 2007.)

Yrittäjän on pakko ottaa monia erilaisia riskejä, jotka voivat kohdistua myös yrittäjän omaan aikaan ja omaisuuteen. Kaikki ei aina suju niin kuin on suunniteltu, joten riskienhallintaan varautuminen on erityisen tärkeää. Seurauksia voidaan välttää tai lieventää hyvällä varautumisella. Yrityksen pyörittäminen sitoo hyvin kokonaisvaltaisesti yrittäjää ja vie aikaa usein huomattavasti enemmän kuin työnteko toisen yrityksessä. On riski, että yrittäjä väsyä tai hänen työkykynsä muusta syystä heikentyy yllättäen tai pidemmällä aikavälillä. (Suomen riskienhallintayhdistys 2024.) Suurissa yrityksissä yrittäjän apuna riskien tarkastelussa on moniammatillinen joukko. Yrityksen riskejä tarkastelevatkin yrittäjän lisäksi koko johtoon ja hallintoon kuuluva henkilöstö, riskienhallinnan asiantuntijat, sekä yrityksen asioita hoitavat kirjanpitäjät, tilintarkastajat sekä vakuutusyhtiöiden riskipäälliköt. Pienissä yrityksissä yrityksen riskejä tarkasteleva joukko on yrityksen organisaation mukaan

pienempi. (Juvonen ym. 2023, 13, 20.) Tässä osiossa käsitellään yleisimmät riskeihin liittyvät asiat pienyrityksen yrittäjän näkökulmasta katsottuna.

5.1 Strategiset riskit

Strategiset riskit ovat pitkän aikavälin uhkia, jotka voivat vaikuttaa yrityksen strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Ne voidaan jakaa kahteen ryhmään: strategian laadintaan liittyviin riskeihin sekä strategian toteuttamiseen liittyviin sisäisiin ja ulkoisiin riskeihin. Laadintaan liittyvät riskit syntyvät heikkouksien ja vahvuuksien sekä liiketoimintaympäristön muutosten tunnistamisesta.

Toteuttamiseen liittyvät riskit organisaation sisällä ovat organisaation kulttuuriin ja henkiseen pääomaan, johtamiseen, hallinnolliseen rakenteeseen, luotuihin mielikuviin, kumppaneihin, sidosryhmiin ja valittuihin asiakaskohderyhmiin liittyviä. Esimerkiksi organisaation sisäinen kyvykkyys voi vaikuttaa erilaisten projektien epäonnistumiseen. Organisaation ulkopuolisiin strategisiin riskeihin kuuluu muun muassa markkina- ja kilpailutilanteen sekä teknologisen ja taloudellisen tilanteen heittälyt, erilaiset investoinnit sekä yritysjärjestelyt, infrastruktuuri ja globaalit trendit. Myös poliittiset, hallinnolliset ja lainsäädäntöön liittyvät riskit eli maariskit kuuluvat strategisten riskien ulkoisiin tekijöihin. Esimerkiksi joskus liiketoimintaympäristön iso heilahdus voi aiheuttaa liiketoiminnan äkillisen heikentymisen. (Juvonen ym. 2023, 41.)

5.2 Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit vaikuttavat yrityksen taloudelliseen kykyyn, eli kannattavuuteen, maksuvalmiuteen sekä kustannuksiin. Taloudellisiin riskeihin voivat vaikuttaa niin sisäiset kuin ulkoiset asiat; talouden ja markkinoiden epävakaus, valuuttakurssien muutokset, puutteellinen taloushallinto yrityksessä sekä huonot investoinnit. Taloudellisia riskejä jaetaan kolmeen ryhmään: maksuvalmius-, markkina- ja luottoriskeihin. Kun kaikkien näiden riskien hallinta on kunnossa, luo se hyvän pohjan yrityksen kokonaisriskienhallintaan.

Maksuvalmiuteen liittyvät riskit liittyvät yrityksen kykyyn täyttää lyhytaikaiset rahoitustarpeet ja -velvoitteet. Nämä riskit voivat konkretisoitua, jos yrityksellä on puutteita ja epävarmuutta rahoitusresursseissaan tai kassavirtaan liittyviä haasteita. Markkinariskejä voivat olla esimerkiksi hyödykkeiden markkinahintojen muutokset, osakekurssien sekä korkotason muutokset, epävakaut pääomamarkkinat ja rahoituksen saatavuuden hankaloituminen. Markkinariskit liittyvät siis markkinoiden epävakaisuuteen ja volatiliiteettiin eli sijoitusten arvon heittelyyn. Luottoriskit ovat suoraan asiakkaan ja velallisten velanmaksukyvykkyyteen liittyviä riskejä. Luottoriskit voivat aiheuttaa saatavien menetyksiä sekä maksukyvyttömyyttä ja näitä riskejä joutuvat kohtaamaan kaikki yritykset, jotka tarjoavat luottoa tai myyvät hyödykkeitä velaksi. (Juvonen ym. 2023, 55.)

5.3 Operatiiviset riskit

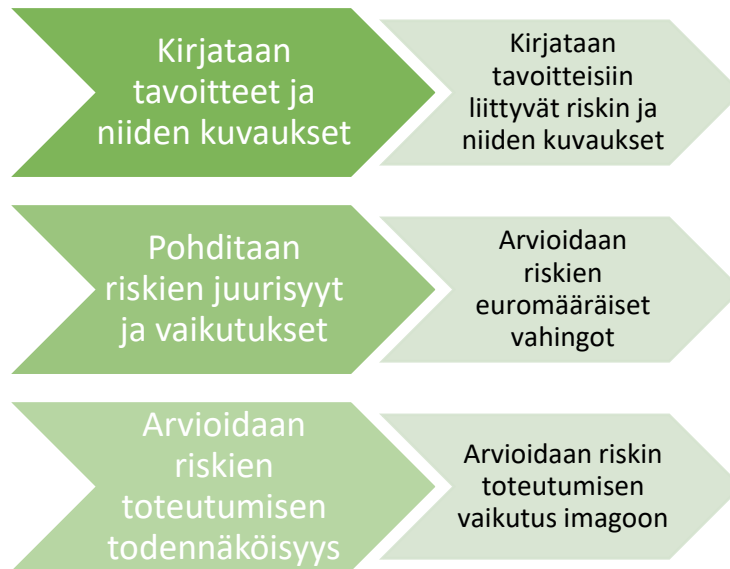
Operatiiviset riskit syntyvät yrityksen prosesseista, järjestelmistä tai henkilöstöstä. Eri toimialoilla operatiiviset riskit voivat olla hyvin erilaisia eikä niitä voida tarkemmin erotella ja nimetä ilman yrityksen toiminnan analysointia. Operatiiviset riskit voivat tuoda yritykselle välillistä tai suoraa voittoa tai tappiota. Sisäiset tekijät, kuten organisaation toimintatavat sekä johtamisen, teknologian ja henkilöstön toiminta voivat synnyttää operatiivisia riskejä yhtä lailla kuin ulkoiset tekijätkin, kuten asiakkaiden käyttäytyminen, sidosryhmien toiminta sekä ulkoiset uhat. Operatiiviset riskit ovat luonteeltaan sellaisia, että ne usein synnyttävät toteutuessaan seurannaisvaikutuksena uusia, suurempia riskejä. Esimerkkinä voidaan käyttää tuotantokoneen ylikuumenemista, joka aiheuttaisi normaalisti tuotannon viivästymisen korjaustoimenpiteen ajaksi, mutta mikäli riskin seurauksia ei mietitä tarkkaan ja toimintaa jatketaan, voi tuo aiheuttaa seuraavana riskinä tulipalovaaran, jonka seuraukset olisivat jo huomattavasti suuremmat. Riskien syy-seuraussuhteet tulisi siis selvittää tarkoin ja analysoida yrityksen riskikartoituksen yhteydessä. (Juvonen ym. 2023, 59–60.)

5.4 Vahinkoriskit

Vahinkoriskit, jotka tarkoin ottaen kuuluvat operatiivisiin riskeihin, ovat henkilöturvallisuuteen, omaisuuteen ja ympäristöön kohdistuvia yllättäviä riskejä, jotka eivät sisällä mahdollisuutta tuottaa voittoa yritykselle. Yrityksen turvallisuuskulttuuri tulisi olla sellainen, että vahinkoriskeihin varautuminen olisi osa yrityksen jokapäiväistä toimintaa. Vahinkoriskeihin lukeutuvat esimerkiksi erilaiset tapaturmat ja onnettomuudet työmatkalla, työssä sekä vapaa-ajalla sekä varkaudet, väärinkäytökset, tietomurrot ja erilaiset omaisuushaitat. Tämän riskin kannalta turvallisuusohjeiden laatiminen ja henkilöstön säännöllinen kouluttautuminen on erityisen tärkeää, jotta osataan varautua erilaisiin yllättäviin tilanteisiin ja toimia niissä nopeasti ja ennaltaehkäisevästi. Häiriötilanteet tulevat usein nopeasti eteen ja päätöksentekoon on kyettävä pian. (Juvonen ym. 2023, 59–70.)

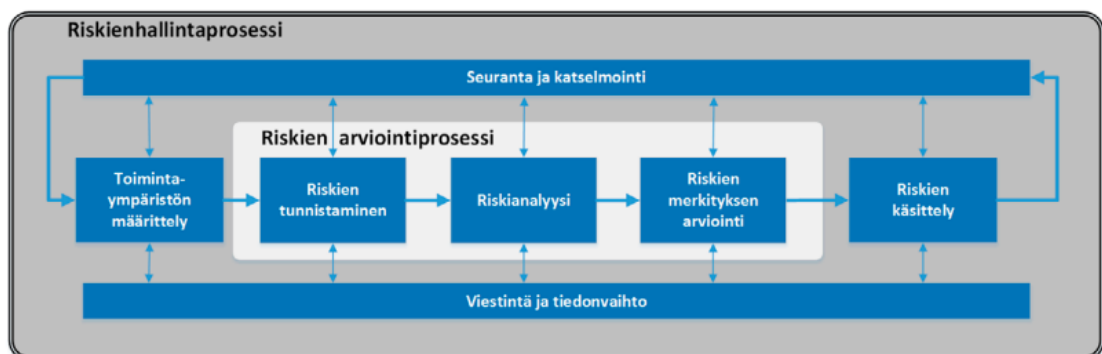
5.5 Riskienkartoitussuunnitelma

Riskien kartoitus lähtee yrityksen tavoitteista. Kun tiedetään yrityksen tavoitteet, voidaan kartoittaa niihin merkittävimmän uhkaavia riskejä. Riskienhallinnan alkuvaiheessa on hyvä keskittyä riskienanalysoinnissa tavoitteita uhkaaviin riskeihin, kun taas jo pitkään riskienhallintaa toteuttaneet yritykset tekevät näiden rinnalle myös erilaisia riskikarttoja, jotka auttavat ymmärtämään riskien tuomia mahdollisuuksia. Kun riskienarviointi otetaan osaksi yrityksen strategista suunnitelmaa, voidaan riskiarviot kirjata vuosittain vuosikellon eri vaiheisiin sopivin väliajoin. Hyvän kontrollin, seurannan ja riskienhallintatoimenpiteiden avulla pyritään siihen, että riskit pysyvät hyväksyttävällä tasolla. Kun lähdetään kartoittamaan yrityksen riskejä, on hyvä edetä seuraavantapaisella kaavalla (kuvio 12). (Ilmonen ym. 2022, 100–103.)

Kuvio 12: Yrityksen riskien kartoittaminen (Ilmonen ym. 2022, 101).

Kaikessa suunnittelussa ja asioiden raportoinnissa on tärkeää keskittyä kaikista merkittävimpiin riskeihin (Ilmonen ym. 2022, 231). Asiat on myös hyvä käsitellä kuvatussa järjestyksessä. Tärkeää on ymmärtää ensin riskitapahtumat ja niiden juurisyitä sekä vaikutukset. Tämän jälkeen voidaan arvioida kokonaisuuden vaikutusta ja todennäköisyyksiä. Vaikutuksia voi eri riskeillä olla myös useita erilaisia. (Ilmonen ym. 2022, 101.) Riskien kartoituksen avulla luodaan yritykselle riskienhallintasuunnitelma, joka on jokaisella yrityksellä omannäköisensä ja suunnitelman toteutustapakin voi poiketa paljon eri yritysten välillä. Erilaisia standardeja (kuva 3) ja kehikkoja voidaan käyttää suunnitelman pohjana, mutta sisältö on aina yritykselle räätälöity. (Ilmonen ym. 2022, 227.)

Kuva 3: Standardin ISO 31000:2009 mukainen riskienhallintaprosessi (Valtiovarainministeriö 2017, 18).

Riskienkartoitus suunnitelmaa on tärkeää päivittää ja arvioida tietyin väliajoin. Koko prosessi on oppimista ja sen vuoksi on hyvä kirjata ylös mahdolliset poikkeamat ja vahingot sekä läheltä piti -tilanteet. Näiden analysoinnin avulla voidaan kehittää ja parantaa riskeihin varautumista yhä paremmalle tasolle ja estää näin ollen monien uusien vahinkojen syntymistä. Korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen on tärkeää. (Ilmonen ym. 2022, 231.)

6 Tuotoksen toteutus

6.1 Suunnittelu

Suunnittelu aloitettiin aiheen valinnasta ja sitä pohdittiin perinpohjaisesti. Aiheen haluttiin olevan molempia kiinnostava. Keskustelussa tutun yrittäjän kanssa nousi esiin ajatus laatia ohjeistus yhtiömuodon muutoksesta kyseiselle yrittäjälle. Tämän pohjalta päätettiin järjestää suunnittelutapaaminen, eli haastattelu, yrittäjän kanssa. Haastattelu pidettiin yrittäjän kotona 27.2.2024. Siinä sovittiin tarkemmin yrittäjän kanssa asioista, joita tulisi selvittää hänelle tuotoksen avulla. Haastattelu toimi alkusysäyksenä opinnäytetyölle ja innosti syventymään aiheeseen. Työn suunnitelmaa tarkasteltiin ohjaajaopettajan kanssa ensimmäisen haastattelun jälkeen, ja sovittiin, että haastattelu toteutettaisiin myös Business Finland Joensuun kanssa. Opinnäytetyön tietoperustan kokoaminen aloitettiin keräämällä tietoa alan kirjallisuudesta. Yhteydenotto Business Finland Joensuun edustajaan tapahtui sähköpostitse 20.3.2024. Heli Saarion ja Lasse Immosen kanssa sovittiin nauhoitettavasta Teams-haastattelusta. Haastattelukysymykset (liite 1) lähetettiin sähköpostilla etukäteen, jotta haastateltavilla oli mahdollisuus valmistautua haastatteluun. Haastattelu toteutettiin 26.4.2024 Teamsin välityksellä.

6.2 Opinnäytetyössä käytetyt tutkimus- ja tiedonhakumenetelmät

Opinnäytetyön muoto on toiminnallinen ja sen tuotoksena syntyy suunnitelma yhtiömuodon muutoksesta. Opinnäytetyössä on myös tutkimuksellisen opinnäytetyön piirteitä. Tutkimusmenetelminä käytetään yrittäjään ja asiantuntijoihin kohdistuvia haastatteluja, sisällönanalyysiä kirjallisuudesta ja tilinpäätösmateriaaleista sekä kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen menetelmää erilaisten laskelmien osalta. Tässä opinnäytetyössä on kattava kirjallisuuskatsaus siinä käsiteltävistä aihealueista. Apuna käytetään alan kirjallisuutta ja aikaisempia tutkimuksia aiheesta.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä on perusideana etsiä tehtävään ratkaisu. Lähtökohtana on yleensä työelämästä tuleva tehtävä, jonka synnyttämän ratkaisun eli tuotoksen avulla yritys saa lisätietoa tietystä aihealueesta tai suunnitelman yrityksen ongelman ratkaisemiseen. Toiminnallisessa opinnäytetyössä on yleensä toimeksiantaja eli jokin yritys tai yritysidea. Toiminnallisessa työssä yhdistyy toteutus käytännön kautta sekä kirjallinen raportointi tutkimuksellisen viestinnän keinoin. Tietoperustan avulla esitetään raportissa toiminnallista puolta ja arviointia. Opinnäytetyön tekijän tulee määritellä ensin näkökulma, jonka mukaan raportissa esitetään kaikki valmistusvaiheet tuotokselle eli raportin toiminnallinen osuus. (Vilka & Airaksinen 2003, 9–17.)

Toiminnallisen opinnäytetyön raportissa kerrotaan lukijalle mitä kaikkea valmiin tuotoksen eteen on tehty, kuten millaista materiaalia ja millaisia kehittämistyön menetelmiä on käytetty. Raportissa tietoperustan ja toiminnallisuuden on nivouduttava yhteen. Raportissa tulee ilmetä tarve kyseiselle tuotokselle sekä tieto siitä, kuinka tuotosta voidaan hyödyntää. Lisäksi sen tulee sisältää kuvaus prosessista. Toiminnallisessa työssä, kuten muissakin opinnäytetyöissä, on laadittava tietoperusta, johon tuotos linkittyy. Opinnäytetyön julkisessa osuudessa eli raportissa kerrotaan prosessista ja sen tuomista opeista, kun taas tuotoksessa puhutellaan sen kohdetta tai käyttäjää. (Vilka & Airaksinen 2003, 65.)

Tutkimukselliset piirteet tässä opinnäytetyössä perustuvat tiedon keruuseen, sen analysointiin ja tiedon tuottamiseen. Tarkoituksena tutkimuksellisessa opinnäytetyössä on ottaa ongelma-alue, jota työelämässä tulee kehittää ja tätä lähdetään työstämään tutkivalla otteella. Esimerkiksi työelämässä voi nousta esiin jokin ongelmakohta, jota halutaan tutkia tarkemmin ja jonka pohjalta voidaan laatia kehittämissuunnitelma. Valittava aihe antaa suuntaa, kuinka tutkimusaineistoa kerätään ja millaisia menetelmiä käytetään analyysissa. Tutkimuksellisessa opinnäytetyössä on pohjimmiltaan tavoitteena tuottaa tietoa. Tutkimuksellisen menetelmän avulla raportissa käydään läpi teoreettiset lähtökohdat, kerrotaan käsitteitä sekä tutkimuksen tavoite ja tutkimuksen tarkoitus. (Karjalainen, Nylund, Riihimäki, Valtonen & Vesterinen 2020.)

Tutkimuskäytäntöjä voidaan käyttää toiminnallisessa opinnäytetyössä väljemmin kuin tutkimuksellisissa opinnäytetyöissä. Tietoa voidaan siis kerätä samoilla keinoin, mutta selvityksen ei tarvitse nojautua niin tiukasti teoriaan ja tiedoksi voi riittää niin sanotusti suuntaa antava tieto. Esimerkiksi analyysit voidaan toteuttaa perustason tunnusluvuilla, esimerkiksi prosentteina, taulukoiden ja kuvioden avulla. Tässä opinnäytetyössä käytetään yhtenä tutkimusmenetelmänä haastatteluja teemahaastattelujen tavoin. Teemahaastatteluissa kysymykset ovat tyypillisesti valittuun teemaan liittyviä, mutta avoimia. Tietoa voidaankin kerätä toiminnallisessa opinnäytetyössä konsultaationa eri asiantuntijoita haastatellen. Haastatteluaineistoa voidaan hyödyntää muun lähdeaineiston tavoin ja sillä saadaan konkreettista syvyyttä tekstiin. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 57–58, 63–64.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä voidaan käyttää ratkaisujen tueksi monimuotoista aineistoa. Muun muassa faktakirjallisuuden ja haastattelujen lisäksi voidaan hyödyntää erilaisia keskusteluja, opetusvideoita ja toimeksiantajan dokumentteja, kuten liiketoimintasuunnitelma ja tilinpäätökset sekä muistiot ja pöytäkirjat. Tiedon tuottamisessa voidaan käyttää aineiston pohjalta faktanäkökulmaa tai tulkinnallista näkökulmaa ja näitä kannattaakin työssä sekoittaa sopivassa suhteessa. (Kostamo, Airaksinen & Vilkkä 2022, 46–47, 51.)

Kerätyn materiaalin ja aineiston tulkinta ja analysointi sekä johtopäätökset ovat olennainen ydinosa opinnäytetyötä. Analysoinnilla pyritään etsimään vastaukset asetettuihin tutkimuskysymyksiin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 221.) Kerätty aineisto voi olla laaja, joten materiaalista ei ole tarkoituksena analysoida kaikkea. Analyysitavoista valitaan sellainen, joka vastaa parhaiten kysymyksiin. Karkeasti voidaan jakaa analyysitavat kahteen: Selittämiseen pyrkivä tapa, jossa käytetään tilastollista analyysiä ja päätelmiä sekä ymmärtämiseen pyrkivä tapa, jossa käytetään laadullista analyysiä ja päätelmiä. (Hirsjärvi ym. 2009, 224–225.) Tulosten analysointi ei tuota valmista työtä ilman selityksiä ja tulkintoja. Tuloksista tulee pyrkiä laatimaan synteesejä eli asiakokonaisuuksien yhteenvetoja. Laadittujen synteeseiden perusteella saadaan aikaan asian sulkevat johtopäätökset. (Hirsjärvi ym. 2009, 229–230.)

6.3 Haastattelut ja tiedonkeruu

6.3.1 Ensimmäinen haastattelu

Ensimmäisessä haastattelussa haastateltiin toimeksiantajayrityksen yrittäjää. Tässä haastattelussa ei ollut kysymysrunkoa, vaan keskustelua käytiin puolin ja toisin vapaamuotoisesti. Kartoitettiin alkutilannetta, eli sitä millainen oli yrityksen nykytilanne ja toimintaympäristö, sekä mihin asioihin yrittäjä kaipasi neuvoa, apua ja kartoitusta. Lisäksi suunniteltiin yhdessä, mitä asioita voitaisiin mahdollisesti sisällyttää opinnäytetyöhön. Sovittiin pääpiirteittäin opinnäytetyöprosessin aikataulusta ja siitä, miten yritystä ja siihen liittyviä tietoja tultaisiin ilmaisemaan opinnäytetyössä. Haastattelussa kävi ilmi, että kommandiittiyhtiönä toimivan yrityksen yrittäjä toimi tällä hetkellä käytännössä ainoana päätöksentekijänä ja asiat hoituivat hänen toimestansa yksin. Yrittäjä oli pohtinut, ottaisiko yritykseen uuden yhtiömiehen kaverikseen vai olisiko yhtiömuodon muutos osakeyhtiöksi tässä tilanteessa kannattavin vaihtoehto.

Vaikka tämän kauneusalalla toimivan yrityksen hallinto pyöritettiin yksin yrittäjän toimesta, useampi sopimusyrittäjä oli mukana toiminnassa. Sopimusyrittäjien

sopimukseen kuului yrityksen tilojen ja tarvikkeiden käyttäminen henkilökohtaisia työvälineitä lukuun ottamatta. Tuloksestaan he maksoivat tietyn prosentuaalisen osuuden varsinaiselle yritykselle. Yrityksellä oli mahdollisesti aikomuksena laajentaa kahteen eri toimitilaan ja sovittiin, että myös se pyritäisiin ottamaan huomioon opinnäytetyötä tehdessä. Rinnakkaisen toimitilan vuokratulot ja sen tilallinen kapasiteetti olivat tässä vaiheessa jo tiedossa. Yhtiömuodon muutos oli kuitenkin se, mihin päätettiin keskittyä tässä työssä kaikkein syvällisimmin. Muutosprosessi oli yrittäjälle epäselvä ja hän ei kokenut saavansa tarpeeksi tietoa omalta kirjanpitäjältään siitä, mitä kaikkea muutosprosessi vaatisi. Erityisesti riskienhallinta, verotus ja kannattavuus nousivat esiin aihetta läpikäydessä. Yrittäjä oli pohtinut omia vastuitaan kommandiittiyhtiön johdossa ja hän kaipasi ratkaisua siihen, kuinka voisi varautua sellaiseen tilanteeseen, jossa hänelle yrittäjänä sattuisi jotain ja olisiko osakeyhtiö sellaista tilannetta ennakoiden järkevämpi vaihtoehto. Toki häntä kiinnostivat myös taloudellinen kannattavuus ja erilaisen verosuunnittelun hyöty osakeyhtiössä. Haastattelussa nousseita asioita selvitetään yrittäjälle opinnäytetyön tuotoksessa.

6.3.2 Toinen haastattelu

Toisessa haastattelussa haastateltiin Business Joensuun kahta asiantuntijaa, Heli Saariota ja Lasse Immosta, joilta haluttiin saada tietoa yleisesti kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön erityispiirteistä toisiinsa verraten sekä heidän kokemuksistaan yhtiömuotoihin ja yhtiömuodon muutoksiin liittyen. Saario on toiminut Business Joensuulla aiemmin kansainvälisissä rekrytoinneissa ja nykyään aloittavien yritysten valmentajana. Vuosien varrella Heli on myös ollut monipuolisesti itse yritystoiminnassa mukana ja ollut perustamassa useampaa osakeyhtiötä. Immonen on Business Joensuulla työskennellyt aiemmin julkisten hankintojen puolella ja nyt myös toimii Saarion kanssa aloittavien yritysten parissa. Immonen tekee liikeidea-arviointeja ja niihin liittyviä sparrauksia. Hänellä asiakasyrityksinä on myös pidempään toimineita yrityksiä. Haastattelu käytiin oikein mukavassa hengessä ja haastateltavien ammattitaito oli selkeästi juuri sitä mitä tarvittiin. Haastatteluun lähdettiin valmiin kysymysrungon kera.

Kysymykset oli lähetetty haastateltaville ennakkoon samalla viikolla, jotta haastateltavilla oli mahdollisuus valmistautua aiheeseen. Kaikki kysymysten aihepiirit käytiin läpi rennosti keskustellen.

Kysymyksellä yksi (kysymykset liitteessä 1) selvitettiin, mihin seikkoihin tulisi kiinnittää huomiota kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön kohdalla yhtiömuotoa valitessa. Immonen ja Saario nostivat selkeästi esiin riskienhallinnan näkökulman. Kommandiittiyhtiössä yrittäjä on koko henkilökohtaisella omaisuudellaan vastuussa ja osakeyhtiössä taas vastuu rajautuu siihen minkä verran henkilö on omaa omaisuuttaan laittanut vakuudeksi yhtiöön. Immonen on tehnyt 5 vuoden ajan alkavien yritysten neuvontaa ja koko sinä aikana hänelle ei ole tullut vastaan yhtään ehdotusta kommandiittiyhtiöstä yhtiömuotona. Se ei ehkä ole tänä päivänä varteenotettava vaihtoehto, kun osakeyhtiön perustaminen on tehty niin helpoksi ja edulliseksi verkon kautta. Osakeyhtiön perustaminen maksaa verkossa 280 euroa, kun taas kommandiittiyhtiö täytyy edelleen perustaa paperilla ja sen hintakin on enemmän. Kommandiittiyhtiöitä perustettiin vielä silloin enemmän, kun osakeyhtiön perustamiseen tarvittiin 2500 euron osakepääoma. (Immonen & Saario 2024.)

Kysymyksellä kaksi selvitettiin, missä tilanteessa kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi kannattaa ja mitä asioita verotuksen näkökulmaan liittyy. Immonen ja Saario toivat konkreettisia esimerkkejä joustavampaan verosuunnitteluun, jonka yhtiömuodoista osakeyhtiö mahdollistaa. Saarion esimerkissä hän vertasi kahta hyvin tuottavaa yhtiötä, joista toinen on kommandiittiyhtiö ja toinen osakeyhtiö. Osakeyhtiössä osinkojen maksaminen on mahdollista, toisin kuin kommandiittiyhtiössä, joten osakeyhtiön omistaja pystyy hyödyntämään sitä verosuunnittelussa. Saarion mukaan yrittäjä voi hyödyntää progressiivista ansiotuloveroa maksamalla palkkaa vain sen verran, että se pysyy alemmassa veroprosentissa. Tämän yli menevät tulot voidaan nostaa osinkoina, jolloin verotus on kevyempi, esimerkiksi 30 % tai jopa 8 % pienempien summien osalta. Immonen lisää, että kun osakeyhtiöllä menee hyvin, on tavallista suositella kaavaa, jossa palkkaa nostetaan vuodessa enintään 20 000 euroa. Tämä johtuu siitä, että monesti arvioidaan, että tämän rajan yli veroprosentti alkaa nousta selvästi. (Immonen & Saario 2024.)

Kolmannella kysymyksellä selvitettiin, mitä yhtiömuodon muutosprosessissa on hyvä huomioida ja mitä asioita olisi tärkeää selvittää. Immonen toi esiin ensiksi sen, että prosessi vaatii paljon tietotaitoa, jota esimerkiksi kirjanpitäjältä voisi löytyä. Meille mielenkiintoista uutta tietoa oli, että kommandiittiyhtiö on ainoa yhtiömuoto, jonka pystyy suoraan muuttamaan osakeyhtiöksi niin, että y-tunnus säilyy. Saario toi esiin, että jo ennen muutosta tulisi selvittää tarkoin nykyiset sopimukset ja se, mikä olisi kenenkin henkilön rooli tulevassa yhtiössä. Perustamisvaiheessa tulisi pitää kokous, laatia yhtiöjärjestys ja osakassopimukset. Osakeyhtiössä myös kommandiittiyhtiön äänettömällä yhtiömiehillä tulee olemaan ääni, jollei asiaa pyöritä niin kuin Immonen kertoi sen olevan mahdollista; osakeyhtiöön on mahdollista laatia kahdentasoisia osakkeita, jolloin toisilla osakkeilla on äänioikeus ja toisilla ei. Mutta onko tämä sitten pienissä osakeyhtiöissä tarpeen? (Immonen & Saario 2024.)

Kysymyksellä neljä lähdettiin selvittämään, mitä mahdollisia ongelmia ja haasteita on käsiteltyissä yhtiömuodoissa. Saario antoi todella hyvän esimerkin kommandiittiyhtiön ongelmakohdasta liittyen esimerkiksi lainojen takaisinmaksuun. Saario kertoi, jos kommandiittiyhtiössä on kaksi vastuunalaista yhtiömiestä ja toinen heistä tekee esimerkiksi lainasopimuksen yritykselle ja yritys menee konkurssiin, voi lainan takaisinmaksu kaatua kokonaan toisen yhtiömiehen harteille. Ensisijaisesti molemmat yhtiömiehet ovat vastuussa takaisinmaksusta, mutta jos toisella ei ole maksukykyä ollenkaan, tulee toisen yhtiömiehen maksaa laina itse. Nimenkirjoitusoikeudelliset henkilöt ovat osakeyhtiössä tarkkaan säädetyt, mutta myös kommandiittiyhtiössä voidaan laatia sopimus tästä. Immosen mukaan kommandiittiyhtiössä vastuunalaisten yhtiömiesten tulot verotetaan progressiivisesti, mikä voi tehdä verotuksesta kallista suurten voittojen yhteydessä. Osakeyhtiössä verotusta voidaan hallita osinkojen kautta. (Immonen & Saario 2024.)

Haastattelussa haluttiin saada myös tarkempaa tietoa siitä, onko osakeyhtiö yhtiömuotona millään tavoin haasteellinen. Immonen kertoi, että erimielisyydet voivat olla ongelmakohtia osakkaiden kesken, jos esimerkiksi yrityksessä on kaksi osakasta ja tulee erimielisyyttä esimerkiksi ison investoinnin

hankkimisesta. Näissä tapauksissa, kun toinen osakas on vastaan ja toinen myöntäväinen, tehdään ratkaisu arvalla, jolloin voi syntyä eripuraa osakkaiden keskelle. Immosen mukaan myös osakassopimukseen tulee panostaa, jotta siinä otetaan kaikki mahdolliset asiat huomioon. Saario lisäsi tähän, että ongelmat eivät niinkään johdu yhtiömuodosta, vaan siitä, ettei asioita ole sovittu ja ettei mahdollisiin erimielisyytilanteisiin ole varauduttu riittävästi etukäteen. Immonen kertoi myös molempien yhtiömuotojen vaativan kaksinkertaisen kirjanpidon, mutta osakeyhtiö on aina tilinpäätösvelvollinen vaikkei raha olisikaan liikkunut yrityksessä ollenkaan. Saarion mukaan myös osakeyhtiön lopettaminen on hankalaa, kun se vaatii 5 nollatilikautta ja tilikauden paperitöistä tulee aina jonkin verran kustannuksia yritykselle. Immonen lisäsi tähän, että yritys voi ajaa itse osakeyhtiön alas selvitysmenettelyssä, mutta se tarkoittaa myös lisäkustannuksia. Immonen lisäsi vielä tiedon, että osakeyhtiössä on yhteisövero 20 % tuloksesta, jota ei kommandiittiyhtiössä ole, sillä se ei ole verovelvollinen samalla tavalla kuin osakeyhtiö. Kommandiittiyhtiön voitto jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten henkilökohtaiseksi tuloksi, ja heidän osuuttaan verotetaan heidän henkilökohtaisen verotuksensa kautta, jolloin verotus on progressiivinen. (Immonen & Saario 2024.)

Kysymyksellä viisi tiedusteltiin riskienhallinnan eroja kyseisissä yhtiömuodoissa. Immonen kertoi kommandiittiyhtiössä olevan suurena riskinä vahinkotapaukset, joista vastuunalaiset yhtiömiehet ovat vastuussa omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. Immonen kertoi esimerkistä, jossa työmaalla oli sattunut työntekijälle iso virhe, ja siitä oli syntynyt mittavat vahingonkorvausvaatimukset, joista yrityksen omistajan tuli vastata omalla omaisuudellaan. Tämän tapahtuman jälkeen oli yhtiömuoto muutettu osakeyhtiöksi. Saario lisäsi tähän, että jokaisella yrityksellä tulee olla vastuuvakuutukset, mutta tietenkään koko maksua ei vakuutuksetkaan kata. Immonen lisäsi vielä, että selkein ero yhtiömuodoilla on, että kommandiittiyhtiö on henkilöyhtiö ja osakeyhtiö on juridinen yksikkö ja hänen mielestään osakeyhtiön omistaja nukkuu yönsä levollisemmin, kuin kommandiittiyhtiön. Saario kokosi vielä hyvin ajatuksen pakettiin, että henkilökohtaisen talouden riskin määrä on näiden kahden yhtiömuodon yksi selkeimmistä eroista. (Immonen & Saario 2024.)

Kysymyksellä kuusi tiedusteltiin mikä on tämänhetkinen trendi yhtiömuodon valinnassa ja kuinka paljon osakeyhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä perustetaan. Immonen kertoi heti, ettei kommandiittiyhtiöitä juuri enää perusteta. Tällä hetkellä perustetaan eniten toiminimellä yrityksiä ja seuraavana osakeyhtiöitä. Immonen kertoi haastattelussa Tilastokeskuksen vuoden 2022 tilastoja, joiden mukaan toimintansa aloittaneista yrityksistä 58 % oli liikkeen- tai ammatinharjoittajia, 39 % osakeyhtiöitä ja 3 % muita yhtiömuotoja. Kevytyrittäjäpalveluita ei ollut huomioitu näissä luvuissa. (Immonen & Saario 2024.)

Haastattelun loppuun haluttiin vielä selvittää kysymyksellä seitsemän, tullaanko Business Joensuulta usein pyytämään apua yhtiömuodon muutosten kanssa ja yrityksen tilanteen arvioinnin suhteen. Immonen mukaan näissä autetaan suhteellisen säännöllisesti asiakkaita. Monesti yrittäjä ensin perustaa toiminimen ja kun liiketoiminta alkaa kasvamaan, tulee yrittäjä arvioiduttamaan tilanteensa mielessään osakeyhtiöityminen. Business Joensuu auttaa arvioimaan yrityksen tilannetta sen suhteen, onko osakeyhtiöön siirtyminen paras ratkaisu. Immonen halusi vielä lisätä, että sukan varressa olisi aina hyvä olla hieman varallisuutta ennen muutosta, koska osakeyhtiössä tavoitteena on ottaa raha pääomatulona eikä palkan muodossa. Osakeyhtiössä tulee palkan maksussa aina huomioida palkan sivukulut. (Immonen & Saario 2024.)

7 Tulokset

Tässä osiossa avataan opinnäytetyön tuotosta, joka on tehty tämän opinnäytetyön toiminnalliseksi osuudeksi. Tuotokseen on kerätty tietoa yhtiömuodon muutoksesta kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi sekä käydään verotuksen, kannattavuuden ja riskienhallinnan näkökulmia. Tuotos ei ole julkinen asiakirja, sillä siinä käsitellään yrityksen sisäisiä lukuja ja tietoa. Tässä osiossa kerrotaan se tieto, mikä tuotoksesta on julkista ja olennaista

opinnäytetyön kannalta. Laskelmien luvut on muutettu mille tahansa pienyritykselle sopiviksi luvuiksi.

7.1 Yhtiömuodon muutos

Tuotoksessa on kuvattu yhtiömuodonmuutoksen prosessia ja prosessiin liittyviä erityispiirteitä. Tuotoksessa on kerrottu, että kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi tapahtuva yhtiömuodon muutos edellyttää kaikkien yhtiömiesten yksimielistä päätöstä. Vastuunalaiset yhtiömiehet hyväksyvät osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen ja allekirjoittavat asiakirjan, jossa määritellään tulevat osakkeet sekä niiden omistajat. Kommandiittiyhtiön yhtiömiehet voivat muuttua osakkeenomistajiksi vain muutoksen yhteydessä, mutta uusia osakkeenomistajia voidaan ottaa mukaan ennen tai jälkeen muutoksen. Kaikkien nykyisten yhtiömiesten ei tarvitse automaattisesti ryhtyä osakkeenomistajiksi. Muutoksen yhteydessä valitaan myös hallintoelimet, kuten hallitus ja tilintarkastaja, ja kun kaikki vaiheet on suoritettu, yritys rekisteröidään ja muutos astuu voimaan. Kommandiittiyhtiö lopettaa toimintansa, ja uusi osakeyhtiö aloittaa vastaten sen velvoitteista. (Villa 2023, 221–222.)

Tuotoksessa on kerrottu myös velkavastuista, y-tunnuksen säilymisestä sekä yhtiömuodon muutoksen ilmoittamisesta. Jos kommandiittiyhtiöllä on velkavastuita ennen osakeyhtiöksi muuttumista, vastuunalaiset yhtiömiehet säilyttävät vastuunsa niistä. Velkoja voi vapauttaa heidät vastuista, mutta hänen on ilmoitettava asiasta kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta. Jos velkoja ei reagoi, hänet katsotaan suostuneeksi vapautukseen. Äänettömän yhtiömiehen vastuut muuttuvat osakeyhtiön osakkaan vastuuksi muutoksen yhteydessä. (Villa 2023, 222.) Yrityksen Y-tunnus säilyy muuttumattomana yhtiömuodon vaihtuessa. Kaupparekisteriin on ilmoitettava muutoksesta kolmen kuukauden kuluessa yhtiömuodon muutossopimuksen allekirjoittamisesta, muutoin prosessi raukeaa. Ilmoitus tehdään paperilomakkeella ja sen allekirjoittaa hallituksen jäsen tai hänen valtuuttamansa henkilö. Ilmoituksen hinnaksi on ilmoitettu tuotoksen tekohetkellä 370 euroa, ja aputoiminimien perustamisen hinnaksi 70 euroa per nimi. Ilmoituksen liitteeksi tarvitaan Patentti- ja rekisterihallituksen

listaamia asiakirjoja, jotka on esitelty tuotoksessa taulukoituna. (Patentti- ja rekisterihallitus 2024.) Kyseinen taulukko löytyy myös opinnäytetyön tietoperustasta (taulukko 1).

7.2 Verotuksen näkökulma

Verotuksen osio tuotoksessa on jaettu kolmeen pääosaan: johdantoon, kommandiittiyhtiön tuloksen verotukseen sekä osakeyhtiön osinkojen verotukseen. Lisäksi on esitetty laskelmia elinkeinoverotuksesta eri tilanteissa. Laskelmien tarkoituksena on havainnollistaa, kuinka verotus käyttäytyy eri tulon nostotavoilla yrityksestä. Tuotos tarjoaa yrittäjälle myös tietoa maksettavan veron määrästä, jos yritys kasvattaa tulostaan 20 % verran. Laskelmat tarjoavat suuntaa antavaa näkökulmaa siihen, onko yhtiömuodon muutos yrittäjälle taloudellisesti kannattava. Tuotoksessa käsitellään myös verosuunnittelun erityispiirteitä. Vaikka pääpaino on elinkeinoverotuksessa, johtopäätöksissä tuodaan esiin, että yhtiömuodon muutos ei vaikuta arvonlisäverotukseen, joka pysyy ennallaan.

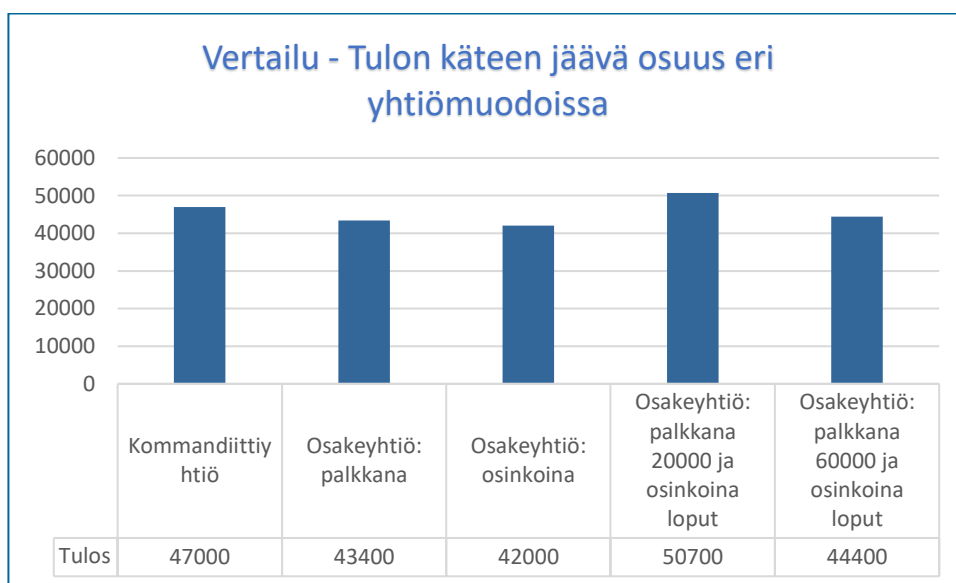
Verotuksen osion alussa on tuotoksessa tuotu yrittäjälle hieman perustietoa elinkeinoverotuksesta. Tämän jälkeen on käyty kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön verotuksen pääpiirteitä. Kommandiittiyhtiön verotukseen liittyen on todettu, että yrityksen elinkeinotoiminnan tulos vahvistetaan ja verotetaan yhtiömiesten omana tulona. Aluksi mahdolliset aikaisempien vuosien tappiot vähennetään, ja jäljelle jäävä summa verotetaan. Tulot jaetaan pääomatuloihin ja ansiotuloihin, missä 20 % yhtiömiehen osuudesta nettovarallisuudesta lasketaan pääomatuloksi. Pääomatulo verotetaan 30 % verokannalla 30 000 euroon asti, jonka jälkeen verokanta nousee 34 %. Jäljelle jäävä osuus verotetaan yhtiömiehen ansiotuloina. (Koponen 2011, 253.) Osiossa on myös esitetty kaavio, joka havainnollistaa henkilöyhtiön verotettavan tulon jakautumista. Tämä kaavio on mukana myös opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksessa (kuva 1).

Osakeyhtiön verotusta on tuotoksessa myös avattu. Tuotoksessa kerrotaan, että osakeyhtiössä osingon verotus määräytyy sen perusteella, jaetaanko osinkoa enemmän tai vähemmän kuin 8 % osakkeen matemaattisesta arvosta. Jos osinkoa jaetaan enintään 8 % osakkeen matemaattisesta arvosta, 25 % osingosta on veronalaista pääomatuloa ja 75 % osuus on verovapaata. Matemaattinen arvo lasketaan jakamalla yrityksen nettovarallisuus osakkeiden määrällä. Ennen osingon jakamista yhtiö maksaa ensin 20 % yhteisöveroa tuloksestaan. Osingonsaaja on velvollinen maksamaan pääomatulo-osuudesta 30 % veroa 30 000 euroon asti, ja 34 % veroa tämän ylittävältä osalta. Jos osinkoa jaetaan yli 8 % osakkeen matemaattisesta arvosta, 75 % ylittävästä osingosta verotetaan ansiotuloina, kun taas 25 % on verovapaata. Lisäksi, jos yrityksestä nostetaan palkkaa, palkansaaja maksaa ansiotuloveroa, ja yritys voi vähentää palkkatulot sivukuluineen verotuksessa. (Tomperi 2022a, 192–193.) Osiossa on myös esitetty osakeyhtiön verotukseen liittyvä kaavio, joka sisältyy opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksessa (kuva 2).

7.2.1 Laskelmat

Tuotoksessa on esitetty yrittäjälle suuntaa antavat laskelmat, jotka havainnollistavat elinkeinoverotuksen vaikutusta eri tilanteissa maksettavien verojen määrään. Laskelmissa on tarkasteltu elinkeinoveron määrää tuloksesta kommandiittiyhtiönä sekä osakeyhtiönä. Kommandiittiyhtiön laskelmissa on tarkasteltu nykytilannetta sekä kahdenkymmenen prosentin kasvutavoitetta. Osakeyhtiön laskelmissa on käyty kolme erilaista verotustilannetta: koko tuloksen verotusta palkkana, koko tuloksen verotusta osinkoina sekä tilannetta, jossa palkkana nostetaan 20 000 euroa tai 60 000 euroa ja osinkoina loput tuloksesta. Jokaisessa tilanteessa on laskettu verotusarvot sekä nykytilanteen että kahdenkymmenen prosentin kasvutavoitteen mukaisesti. Laskelmilla on esitelty myös yhteisöveron vaikutus tulokseen osakeyhtiössä ja kuinka esimerkiksi palkkaa nostamalla voidaan vaikuttaa tuloksen suuruuteen ja siten vähentää maksettavan yhteisöveron määrää. Näiden laskelmien on tarkoituksena selkeyttää tuloksen verotusta yrittäjälle.

Laskelmissa käytettiin tuotoksessa yrityksen todellisia lukuja, joita ei kuitenkaan esitetä opinnäytetyössä. Laskelmien avulla kyettiin osoittamaan yrittäjälle, kuinka verotus käyttäytyy ja että yrittäjän ja yrityksen kannalta edullisinta olisi maksaa osa tuloksesta palkkana ja osa osinkoina. Tuotoksessa todetaan, että palkan suuruus tulisi pitää riittävän pienenä, jotta ansiotuloveroprosentti ei nouse liian korkeaksi ja siten maksettavien verojen määrä pysyy kohtuullisena. Tuotoksessa käytetyt luvut on saatu yrityksen vuoden 2023 verotuspäätökseltä ja tilinpäätöksestä. Lisäksi laskelmissa on hyödynnetty Verohallinnon verkkosivuilta saatua veroprosenttilaskuria ansiotuloveroprosentin arvioimiseksi. Seuraava kuvaaja havainnollistaa suurpiirteittäin sen, miten yrittäjän käteen jäävä tulo muuttuu eri tulonjakovaihtoehdoissa (kuvio 13).

Kuvio 13: Tulon käteen jäävän osuuden vertailu laskelmiin perustuen.

Kuvaajasta voidaan todeta, että kyseisellä tulotasolla erot käteen jäävässä osuudessa ei ole vielä huomattavia. Kuitenkin kuvaaja osoittaa, kuinka verotuksellisesti on järkevin vaihtoehto maksaa osa tuloksesta palkkana ja osa osinkoina. Maksettavan palkan suuruus myös vaikuttaa lopputulemaan, koska se määrittelee myös ansiotuloveroprosentin suuruutta. Kun palkan suuruus säilyy kohtuullisena ja loput maksetaan osinkoina, on se yritykselle silloin kaikkein kannattavin vaihtoehto.

7.2.2 Verosuunnittelu

Verosuunnittelun osiossa yrittäjälle on annettu tietoa lain sallimista verosuunnittelun keinoista, joita yrittäjä ja yritys voi hyödyntää saadakseen tuloksellista etua. Osiossa on esitetty taulukko, joka esiintyy myös opinnäytetyössä (taulukko 2). Taulukossa mainittuja keinoja ovat tulojen ja menojen ajoittaminen, verovähennykset ja verohyvitykset, yhtiömuodon valinta, investointien suunnittelu, sekä tuloksen jaon suunnittelu. Yrittäjälle on kerrottu, että verosuunnittelu on ennakoivaa suunnittelua ja riskienarviointia ja sen avulla voidaan hyödyntää verolainsäädännön tarjoamia mahdollisuuksia. Verosuunnittelu on kokonaisvaltaista ja sillä pyritään parhaisiin mahdollisiin verotuksellisiin vaihtoehtoihin sekä sen avulla minimoidaan kokonaisverorasitusta sekä yrittäjien että yrityksen kannalta. (Salmenkangas 2023.)

Yrittäjälle on annettu konkreettisia vinkkejä siitä, kuinka osakeyhtiössä pystytään optimoimaan osinkojen sekä palkan maksun oikealla balanssilla verosuunnittelun tehokkuutta. Osinkojen verotus on usein kevyempää kuin palkasta maksettava vero, joten yrittäjien kannattaa sitä hyödyntää. (Immonen & Saario 2024.) Verosuunnittelun keinoina on tuotu esiin tulojen ja menojen ajoittaminen, verovähennykset ja -hyvitykset, yhtiömuodon valinta, investointien suunnitelmallisuus sekä tuloksen jaon suunnittelu (Räsänen 2024). Yrittäjälle on tuotu esiin myös se näkökulma, että jos yrityksellä on pieni nettovarallisuus mutta suuri verotettava tulo, useampi osakas yrityksen omistajina voi olla kannattavampaa. Tällöin ansiotulo-osuus jakautuu useammalle, mikä vähentää progressiivisen verotuksen haittoja. Suositeltavaa olisi tällöin jakaa osakkeita esimerkiksi perheenjäsenten kesken. (Tomperi 2022b, luku 11.)

7.3 Kannattavuuden näkökulma

Kannattavuuden osiossa on esitetty yritykselle sopivia kannattavuuden arviointiin tarkoitettuja mittareita. Tällä hetkellä yrityksellä ei ole varsinaisia mittareita käytössään, joten on lähdetty liikkeelle perusmittareista. Tuotoksessa

onkin annettu muutamia esimerkkejä siitä, millaisilla mittareilla yrityksen kannattavuutta on mahdollista tarkastella. Mittareiden valinnassa on käytetty näkökulmana palveluliiketoimintaa ja mukaan on pyritty ottamaan mittareita, joita yritys voi hyödyntää liiketoiminnan tarkastelussa nyt ja tulevaisuudessa. Mittareiden valinnassa on huomioitu yrityksen yhtiömuoto, koko ja toimintaympäristö. Esiteltäviksi mittareiksi on valittu liiketulosprosentti, myyntikateprosentti sekä käyttökateprosentti. Mainittujen mittareiden avulla voidaan arvioida yrityksen kannattavuuden tilaa, selvittää, kuinka paljon muuttuvien kulujen jälkeen jää varoja kiinteiden kulujen kattamiseen, sekä tarkastella yrityksen tulosta ennen pitkävaikutteisia kuluja. Lisäksi on päätetty ottaa mukaan myös oman pääoman tuottoprosentin mittari, sillä sen avulla yritys voi tulevaisuudessa arvioida, kuinka paljon tuottoa on syntynyt yritykseen sijoitetulle pääomalle sekä yritykseen mahdollisesti jätetyille voitoille. Kyseistä mittaria on järkevämpää hyödyntää siinä vaiheessa, kun yrityksellä on jo jonkin verran enemmän pääomaa. Tuotoksessa on esitelty mittareiden perusidea sekä valittujen mittareiden laskukaavat graafisessa muodossa.

Ensimmäinen valituista mittareista eli liiketulosprosenttimittari arvioi yrityksen liiketoiminnan kannattavuutta. Tämä mittari on hyödyllinen yritykselle sen kehityksen seurannassa sekä mahdollistaa vertailun saman toimialan yritysten kesken. Liiketulosprosentti lasketaan jakamalla liikevoitto liikevaihdolla ja kertomalla tulos sadalla (kuvio 5). On tärkeää huomioida, että mittarissa ei oteta huomioon rahoituskuluja, joten sekä velkaiset että velattomat yritykset arvioidaan samalla viivalla. (Alma Media Oyj 2024.) Mittarin viitearvoista yli 10 % tulosta pidetään hyvänä, 5–10 % tyydyttävänä ja alle 5 % heikkona (Netvisor 2023). Negatiivinen prosentti puolestaan viittaa operatiivisiin vaikeuksiin yrityksessä (Alma Media Oyj 2024).

Toisena mittarina yrittäjälle on esitelty myyntikateprosentti, jonka avulla yrittäjä voi selvittää, kuinka paljon tuotteen hinnasta tai liikevaihdosta jää muuttuvien kulujen jälkeen kiinteiden kulujen kattamiseen. Lisäksi myyntikateprosentti auttaa määrittämään liikevaihdon kriittisen pisteen. Tunnuslukua käytetään usein vertailuna saman toimialan yritysten välillä ja se voi myös auttaa yrityksen sisäisessä laskennassa tuoteryhmäkohtaisen kannattavuuden arvioinnissa.

(Koski 2017, 80.) Myyntikateprosentti (kuvio 3) lasketaan jakamalla myyntikate liikevaihdolla ja kertomalla tulos sadalla (Alma Media Oyj 2024). Mikäli myyntikateprosentti on negatiivinen, yrityksen hinnoittelua on tarpeen arvioida uudelleen (Koski 2017, 80). On kuitenkin huomattava, että toimialakohtaisuuden vuoksi myyntikateprosentilla ei ole selkeitä ohjearvoja. (Alma Media Oyj 2024).

Kolmantena mittarina yrittäjälle on esitelty käyttökateprosentti, jonka avulla yritys voi tarkastella varsinaisen liiketoiminnan tuloksen tilaa ennen pitkävaikutteisia kuluja, kuten investointien poistoja, arvonalentumisia sekä veroja. (Koski 2017, 80–81.) Mittari kuvaa, kuinka paljon liikevaihdosta jää katetta yrityksen toimintakulujen jälkeen. Luku lasketaan jakamalla yrityksen käyttökate liikevaihdolla ja kertomalla tulos sadalla (kuvio 4). (Alma Media Oyj 2024.) Mahdollisesti tulevaisuudessa hyödynnettävä mittari eli oman pääoman tuotto prosentti (ROE) on myös esitelty yrittäjälle tuotoksessa. Mittarilla voidaan mitata, kuinka paljon tuottoa omistajan sijoittamalle pääomalle ja yritykseen jätetyille voitoille on saatu tilikauden aikana. Jos luku ylittää rahoittajien tuottovaateen, se tarkoittaa, että rahoittajat saavat riskin yli menevää tuottoa. (Koski 2017, 82.) ROE lasketaan jakamalla tilikauden voitto omalla pääomalla ja kertomalla tulos sadalla (kuvio 9). Yli 20 % tuotto prosenttia pidetään erinomaisena, 15–20 % hyvänä. (Alma Media Oyj 2024.)

7.4 Riskienhallinnan näkökulma

Tuotoksen riskienhallinnan osiossa on käsitelty yritystoiminnan riskejä, niiden hallintaa ja kartoittamista. Riskit voivat syntyä yrityksen sisäisistä prosesseista tai liiketoimintaympäristöstä, ja niiden jatkuva muutos edellyttää joustavaa riskienhallintaa (Juvonen ym. 2023, 18). Osiossa on myös tuotu esiin, että yrityksen laajentuessa riskinotto lisääntyy, ja on tärkeää arvioida riskinkantokyvyn riittävyyttä (Ilmonen ym. 2022, 10–11). Riskienhallinnan avulla voidaan tunnistaa ja arvioida liiketoimintaan vaikuttavia riskejä sekä kehittää strategioita niiden hallitsemiseksi. Riskien kartoitus alkaa yrityksen tavoitteista, ja se sisältää riskien analysointia ja mahdollisten vahinkojen arvioimista. Tuotoksessa on esitelty tietoperustasta tuttu kuvio, joka ohjaa riskien

kartoittamisprosessia (kuvio 12). Riskienhallinnan alkuvaiheessa on tärkeää paneutua riskeihin ja niiden juurisyihin, mahdollisiin vahinkoihin, todennäköisyyksiin, sekä siihen, mikä on riskin mahdollinen vaikutus yrityksen imagoon. Lisäksi painotetaan riskienhallintasuunnitelman tärkeyttä ja sen säännöllistä päivittämistä. (Kallunki 2007.) Suunnitelman pohjana voidaan käyttää erilaisia standardeja ja kehikkoja, mutta sen sisältö mukautuu aina yrityksen tarpeisiin (Ilmonen ym. 2022, 227).

Koska kaikki ei aina mene suunnitelmien mukaan, riskienhallintaan varautuminen on erityisen tärkeää. Yrittäjän kohtaamat riskit voivat vaikuttaa sekä hänen aikaansa että omaisuuteen. Hyvä varautuminen voi auttaa välttämään tai lieventämään seurauksia. Esiin on otettu riski yrittäjän väsymisestä tai työkyvyn heikkenemisestä pienyrityksen pyörittämisen vaatiessa paljon aikaa ja energiaa. (Suomen riskienhallintayhdistys 2024.) Riskienkartoitussuunnitelmaa on tärkeää päivittää ja arvioida tietyin väliajoin. On suositeltavaa dokumentoida mahdolliset poikkeamat, vahingot ja läheltä piti -tilanteet, jotta niiden analysoinnista voidaan saada arvokasta tietoa. Tämän tiedon avulla voidaan kehittää ja parantaa riskienhallintakäytäntöjä, mikä auttaa ehkäisemään uusien vahinkojen syntymistä. Lisäksi korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen on olennaista riskienhallinnan tehokkuuden varmistamiseksi. (Ilmonen ym. 2022, 231.)

8 Johtopäätökset ja pohdinta

8.1 Johtopäätökset

Tavoitteena oli vertailla kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön erityispiirteitä verotuksen, kannattavuuden ja riskienhallinnan näkökulmista sekä selvittää, onko toimeksiantajayrityksen kannattavaa vaihtaa yhtiömuotoa kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöön näiden näkökulmien esiin tuomat seikat huomioiden. Opinnäytetyön alussa esiteltiin tutkimuskysymykset, jotka olivat seuraavat:

- Kuinka tapahtuu kommandiittiyhtiön yhtiömuodonmuutos osakeyhtiöksi ja mitä asioita muutoksessa tulee huomioida?
- Kuinka raportointitarve muuttuu ja kuinka raportoinnin avulla voidaan tukea yritystoiminnan laajenemista?
- Kuinka verotus eroaa näiden yhtiömuotojen välillä?
- Kuinka kannattavuuden arviointia voidaan toteuttaa?
- Onko yhtiömuodolla merkitystä riskienhallinnan kannalta?

Opinnäytetyön tuloksena syntyi tuotos yrittäjälle sekä asetettuihin tutkimuskysymyksiin vastattiin. Tutkitun kokonaisuutensa pohjalta voidaan todeta, että yhtiömuotoa valitessa on suuri merkitys riskienhallinnan näkökulmalla. Kommandiittiyhtiössä yrittäjä on koko henkilökohtaisella omaisuudellaan vastuussa ja osakeyhtiössä taas vastuu rajautuu siihen minkä verran henkilö on omaa omaisuuttaan laittanut vakuudeksi yhtiöön. Kommandiittiyhtiön ongelmakohtaksi saattaa nousta esimerkiksi lainojen takaisin maksu; jos kommandiittiyhtiössä on kaksi vastuunalaista yhtiömiestä ja toinen heistä tekee esimerkiksi lainasopimuksen yritykselle ja yritys menee konkurssiin, voi lainan takaisinmaksu kaatua kokonaan toisen yhtiömiehen harteille. Ensisijaisesti molemmat yhtiömiehet ovat vastuussa takaisinmaksusta, mutta jos toisella ei ole maksukykyä ollenkaan, tulee toisen yhtiömiehen maksaa laina itse. Osakeyhtiöissä säädellään nimenkirjoitusoikeudellisia henkilöitä. Myös vahinkotapaukset (vahingonkorvaukset työntekijän virheestä, onnettomuudet jne.) synnyttävät taloudellisen riskin kommandiittiyhtiössä, sillä vastuunalaiset yhtiömiehet ovat vahingosta vastuussa omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. Yrityksillä toki tulee olla vastuuvakuutukset, mutta on tilanteita, joissa vakuutukset eivät kata ainakaan koko kokonaisuutta.

Kommandiittiyhtiö on henkilöyhtiö ja osakeyhtiö on juridinen yksikkö. Henkilökohtaisen talouden riski on näiden yhtiömuotojen ero. Oletettavasti osakeyhtiön omistaja nukkuu yönsä levollisemmin, kuin kommandiittiyhtiön. Kommandiittiyhtiö yhtiömuotona ei ehkä enää ole tänä päivänä varteenotettava vaihtoehto, kun osakeyhtiön perustaminen on tehty niin helpoksi ja edulliseksi verkon kautta. Kommandiittiyhtiöitä on aiemmin perustettu paljon enemmän sen

vuoksi, kun osakeyhtiön perustamiseen on tarvittu 2500 euron osakepääoma. Kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi sujuu niin, että yrityksen y-tunnus säilyy. Muutosprosessiin lähtiessä on tärkeää selvittää nykyiset sopimukset ja se, mikä olisi kenenkin rooli tulevassa yhtiössä. Yhtiökokous tai vastaava on hyvä pitää jo muutosvaiheessa ja on laadittava yhtiöjärjestys sekä osakassopimukset. Yhtiömuodonmuutokseen lähtiessä olisi hyvä olla hieman varallisuutta sukan varressa, sillä osakeyhtiössä tavoitteena on ottaa raha pääomatulona eikä palkan muodossa. Osakeyhtiössä tulee palkan maksussa aina huomioida palkan sivukulut.

Kommandiittiyhtiössä vastuunalaisten yhtiömiesten tulot verotetaan progressiivisesti, mikä voi tehdä verotuksesta kallista suurten voittojen yhteydessä. Osakeyhtiössä verotusta voidaan hallita osinkojen kautta. Jos yritys tekee isoa tulosta ja liikevaihtoa, on se verotuksellisesti kallista. Osakeyhtiössä voidaan hallita verotuksen nousua osinkojen kautta. Osakeyhtiössä maksetaan yhteisöveroa 20 % tuloksesta, jota ei kommandiittiyhtiössä ole.

Tuotoksessa esitettyjen laskelmien avulla voitiin osoittaa suuntaa antavasti yrittäjälle, että yrittäjän ja yrityksen kannalta edullisinta olisi toimia osakeyhtiönä ja maksaa osa tuloksesta palkkana ja osa osinkoina. Palkan suuruus tulisi pitää riittävän pienenä, jotta ansiotuloveroprosentti ei nousisi liian korkeaksi ja siten maksettavien verojen määrä pysyisi kohtuullisena. Vähiten kannattavaa esitettyjen laskelmien perusteella olisi toimia osakeyhtiönä ja nostaa tulo joko vain palkkana tai vain osinkoina. Kun laskelmia vertaillaan kommandiittiyhtiön ja osakeyhtiön kevyimmän tuloverotuksellisen vaihtoehdon osalta, erot eivät ole niin merkittäviä, että yhtiömuodon muutoksen kannattavuutta arvioidessa tulisi rajoittua pelkästään verotuksellisiin tekijöihin. Tällöin on perusteltua ottaa huomioon myös muita vaikuttavia seikkoja muutokseen liittyen. Voidaan yleisestikin todeta, että erot numeerisesti olivat kaikkien laskelmien osalta nykyisellä tulotasolla hyvin pienet.

Huomioitavaa raportoinnin osalta on se, että vaikka kumpikin yhtiömuoto vaatii kaksinkertaisen kirjanpidon, on osakeyhtiö aina tilinpäätösvelvollinen vaikkei

raha olisikaan liikkunut yrityksessä ollenkaan. Näin ollen, jos yhtiön toiminta jostain syystä lakkaisi tai jäisi tauolle, mutta yhtiö on edelleen olemassa, tulee tilinpäätöksestä aina jonkin verran kustannuksia. Kommandiittiyhtiöllä on vähemmän hallinnollisia velvoitteita, kuin osakeyhtiöllä. Osakeyhtiön lopettaminen on myös hankalaa, sillä se vaatii 5 nollatilikautta. Yritys voi toki ajaa itse osakeyhtiön alas selvitysmenettelyssä, mutta se tarkoittaa myös lisäkustannuksia.

Kannattavuuden arviointiin yrityksen on järkevää hyödyntää erilaisia tunnuslukumittareita, joilla yritys näkee nykytilannetta sekä voi verrata jo saatuja tuloksia tulevaisuudessa saatuihin lukemiin. Kannattavuutta on tärkeää seurata, jotta yritys pysyy maksuvalmiudessa ja pystyy kattamaan menot tuloilla sekä maksamaan mahdollisia palkkoja ja osinkoja. Kannattavuus on yrityksen yksi tärkein perusedellytys, joten sitä on tärkeää seurata. Mittareiden avulla voi seurata esimerkiksi palveluiden katteita ja varmistaa hinnoittelun olevan kohdillaan. Yritystoiminnan laajentuessa suositellaan entistä tarkemmin seuraamaan kannattavuutta ja karsimaan pois mahdollisia kannattavuutta heikentäviä asioita. Yrittäjän on hyvä tehdä läheistä yhteistyötä kirjanpitäjän kanssa ja pyytää erilaisia raportteja, joilla kannattavuutta ja yrityksen tilannetta voi seurata.

Yhteenvetona voitaisiin todeta, että jos yrittäjä haluaa suojata henkilökohtaiset varansa yhtiön veloilta, osakeyhtiö olisi parempi valinta. Osakeyhtiössä voi vaikuttaa paremmin myös liiketoiminnan kasvuun joustavamman verosuunnittelun avulla. Verosuunnittelulla pystyy vaikuttamaan huomattavasti maksettavien verojen määrään maksamalla osan tuloksesta palkkana ja osan osinkoina. Palkan suuruus tulee pitää sen verran pienenä, ettei veroprosentti pääse nousemaan liikaa.

8.2 Pohdinta

Opinnäytetyön prosessi osoittautui suurempitöiseksi kuin alun perin oli suunniteltu, joten aiherajauksia jouduttiin tekemään prosessin aikana niin, että

aiheita olisi ollut mielenkiintoista jatkaa vielä enemmänkin. Prosessin alussa ajateltiin, että laajenemisen näkökulma tullaan ottamaan isommin mukaan erityisesti kannattavuuden arvioinnissa, mutta työn edetessä yritys ottikin jo isoja askeleita urallaan ja näin ollen elävässä tilanteessa ja oman prosessimme laajentuessa tämän suhteen tehtiin tiukkojakin rajauksia. Laajenemisen näkökulmaa ja kannattavuutta rajattiin yritykselle hyödyllisten mittareiden esittelyyn. Yrittäjälle poimittiin tuotokseen sopivia mittareita yrityksen nykyistä tilannetta mittaamaan sekä auttamaan tulevaisuudessa yrityksen kannattavuuden kehityksen arvioinnissa.

Opinnäytetyötä aloittaessa aihetta olisi voinut jo rajata enemmän, laajan aiheen ansiosta opittiin kuitenkin keskittymään tarkemmin tiettyihin haluttuihin osa-alueisiin. Halutut osa-alueet opittiin poimimaan työhön ja siten opinnäytetyöstä saatiin eheä. Erityisesti kannattavuuden osiota työstäessä pysähdyttiin pohtimaan sen tarkoitusta ja sitä kuinka laaja siitä tehtäisiin. Loppujen lopuksi mietittiin myös, että osion olisi mahdollisesti voinut rajata tästä työstä pois, jotta selkeästi tarpeellisemmaksi osoittautuneille laajoille osioille verotus ja riskienhallinta olisi jäänyt enemmän tilaa. Työskentely opinnäytetyön osalta sujui saumattomasti ja jatkuvaa yhteydenpitoa pidettiin työn osalta. Huolellisen yhteydenpidon ansiosta pysyttiin ajan tasalla koko ajan työn etenemisestä ja mahdollisiin ongelmakohtiin päästiin heti tarttumaan. Opinnäytetyön suuntaa pohdittiin yhdessä ja päätöksissä koskien opinnäytetyötä oltiin hyvin yksimielisiä. Työskentely yhdessä sujui helposti ja mutkattomasti. Sujuvuutta työskentelyyn toi yhteinen opiskeluhistoria ja sen aikana tehdyt ryhmätyöt. Työelämästä meillä kummallakaan ei ollut kokemusta opinnäytetyön aiheesta entuudestaan ja työn tekeminen kartuttikin molemmille paljon lisätietoa.

Kun aihe opinnäytetyölle oli sovittu, työn touhuun ryhdyttiin heti haastattelemalla yrittäjää ja varaamalla aika Business Joensuulle haastattelua varten. Haastatteluihin valmistauduttiin huolellisesti miettimällä kysymykset valmiiksi. Haastatteluista saatiin paljon hyvää tietoa ja pohja alkoi rakentua opinnäytetyölle. Kirjallisuuskatsaus vei paljon aikaa, mutta asioita käsiteltiin laajasti ja huolellisesti avaten jokaista aihealuetta huolellisesti. Opinnäytetyön tuotos vei myös oman aikansa, mutta se saatiin sujuvasti kasattua poimimalla

tärkeimmät tiedot opinnäytetyöstä. Aikataulutus opinnäytetyön osalta pysyi suunnitellussa, mutta hieman oltiin kesällä aikataulussa jäljessä johtuen työkiireistä. Aikataulua saatiin kurottua kuitenkin takaisin kiinni ja palautusvaiheessa oltiin jo takaisin suunnitellussa aikataulussa.

Prosessin aikana opittiin paljon tiedonhausta ja tietolähteiden kriittisestä arvioinnista. Tietoa on saatavilla todella monista lähteistä, mutta valinnat jouduttiin rajaamaan luotettaviin lähteisiin. Prosessin avulla oma tietomäärämme opinnäytetyön aiheista on syventynyt, mistä on apua myös jatkossa työelämässäkin. Varsinkin verotuksen käyttäytyminen eri yhtiömuodoissa tuli selkeämmäksi. Verotuksesta on mahdollista kirjoittaa hyvinkin laajasti ja kaikkia aihealueita opittiin rajaamaan työhön sopiviksi. Lopputulokseen voidaan olla erittäin tyytyväisiä, koska yrittäjälle on tuotettu tuotos, jota hän voi hyödyntää päätöksenteossa mahdollisesta yhtiömuodonmuutoksesta. Kaiken kaikkiaan ammatillinen osaaminen yritysmaailmasta ja yhtiömuotoihin liittyvistä lainalaisuuksista karttui prosessin aikana huomattavasti. Opinnäytetyöhön asetetuille tutkimuskysymyksille löydettiin vastaukset ja näin ollen tavoitteet saavutettiin. Kohdeyritys sai tuotoksen, jonka tuomaa informaatiota yhtiömuodoista, yhtiömuodon muutoksesta, verosuunnittelusta, kannattavuuden seurannasta sekä riskienhallinnasta se voi hyödyntää toiminnassaan.

Vertailemalla omia tuloksiamme muihin opinnäytetöihin vastaavasta aiheesta, on laskelmien osalta päädytty melko samanlaisiin tuloksiin. Muissakin opinnäytetöissä on tehty kattava kirjallisuuskatsaus valittuihin osa-alueisiin. Erona muihin opinnäytetöihin löytyi ainakin aiheiden laajuudessa. Työssämme on käsitelty melko tarkasti jokainen osa-alue ja laajennettu tarpeen mukaan osioita kattamaan kaiken tarvittavan tiedon. Monet opinnäytetyöt ovat yhden henkilön tekemiä, joten se mahdollisesti vaikuttaa osioiden supistamiseen. Aiheestamme ei kuitenkaan löytynyt kovin montaa tuoretta opinnäytetyötä, vaan työt saattoivat olla jo useamman vuoden takaa ja tieto tällöin vanhentunutta. Muita opinnäytetöitä lukiessa tulikin olla kriittinen tiedon suhteen. Melko samanlaisiin tuloksiin kuitenkin eri opinnäytetöissä päädyttiin, joten eroavaisuuksia ei sillä saralla paljoa löytynyt. Vertailussa tuli ottaa huomioon

mahdollinen vanha tieto ja tarkastella varsinkin laskelmissa lukujen käyttäytymistä, kun kaikissa opinnäytetöissä oli omat valitut luvut käytössä.

8.3 Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyössä luotettavuuden arviointi on kohdistunut aineiston keräämiseen ja analysointiin sekä raportointiin. Vanhemmissa julkaisuissa laadullisen tutkimuksen luotettavuuden kriteereihin kuuluivat totuusarvo, sovellettavuus, pysyvyys sekä neutraalius (Tynjälä 1991). Tuoreemmissa julkaisuissa puhutaan laajemmin termeistä uskottavuus, vastaavuus, siirrettävyys, varmuus, riippuvuus, vahvistettavuus, vahvistuvuus ja puolueettomuus (Sarajärvi & Tuomi 2011). Näihin seikkoihin on kiinnitetty kriittisesti huomiota opinnäytetyöaineiston kokonaisvaltaisen luotettavuuden arviointia tehdessä. Menetelmäkirjallisuuden pohjalta tutkittiin tekovaiheessa tuotosten luotettavuutta sisällön, kirjallisuuden ja lähteiden osalta.

Opinnäytetyön jokaisessa vaiheessa on noudatettu Karelia-ammattikorkeakoulun kirjallisen raportoinnin ohjeistusta, hyvän tieteellisen käytännön periaatteita sekä yleisiä eettisiä ohjeistuksia. Ihmiseen kohdistuvassa tutkimuksessa eli työhön liittyvissä haastatteluissa on sovellettu ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisiä periaatteita. Näiden periaatteiden mukaisesti on kunnioitettu haastateltavien henkilöiden ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta. Haastattelut on toteutettu niin, ettei tutkittavina oleville henkilöille tai muille tutkimuskohteille ole koitunut merkittäviä vahinkoja, haittoja tai riskejä. Kaikissa opinnäytetyön vaiheissa on toimittu vastuullisesti, lainmukaisesti ja yleisten eettisten periaatteiden mukaisesti. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019.)

8.4 Jatkotutkimuskohteet

Opinnäytetyön työstämisen aikana nousi esiin monia erilaisia jatkokehitysmahdollisuuksia nimenomaan tämän ja muiden samankaltaisten

yriytysten hyödynnettäväksi. Työssä on osin jouduttu tekemään tiukkaakin aihe-rajauksia, jotta se mahdollistaisi aiheiden jatkokehittämisen, esimerkiksi kannattavuuden osalta. Yrityksen kannattavuutta ja kannattavuuden laskelmia voitaisiin lähteä tutkimaan tarkemmin jatkotutkimuksessa ottaen huomioon sekä yrityksen alkuperäinen toimipiste että prosessin aikana laajentunut uusi toimipiste ja vertailemalla niiden kannattavuutta keskenään. Riskienhallinnan näkökulmaa voitaisiin lähteä laajentamaan rakentamalla asiakasyritykselle kattava riskienarviointi- ja riskienhallintasuunnitelma arjen käyttöön. Prosessin aikana pohdittiin myös, että verosuunnittelu voisi olla hyvä jatkotutkimuskohde, sillä mielenkiintoista aihemateriaalia olisi paljon saatavilla, mutta tämän työn rajallisuus tuli vastaan aihetta käsitellessä.

Lähteet

- Alma Media Oyj. 2024. Alma Talent tunnuslukuopas.
<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/>. 25.5.2024.
- Haapanen, S. 2015. Erot yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön välillä yritysmuodon muutoksessa. Laurea ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/87959/Opinnaytetyo_Haapanen%202015.pdf?sequence=1. 7.4.2024.
- Happonen, M. 2021. Verosuunnittelu – Uhka vai mahdollisuus?
<https://www.ykkostilit.fi/blogi/verosuunnittelu-uhka-vai-mahdollisuus>. 6.10.2024.
- Heikkilä, O. 2020. Kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi. Oulun ammattikorkeakoulu. Liiketalous, taloushallinto. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/283413/Heikkila_Oon_a%20.pdf?sequence=2&isAllowed=y. 10.9.2024.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Holopainen, T. 2024. Yrityksen perustamisopas. Turenki: Hansaprint Oy.
- Ilmonen, I., Kallio, J., Koskinen, J. & Rajamäki, M. 2022. Johda riskejä. Turenki: Finva.
- Immonen, L. & Saario, H. 2024. Yritysvalmentaja. Business Joensuu. Nauhoitettu haastattelu 26.4.2024.
- Junni, T. 2024. Mitä negatiivinen oma pääoma tarkoittaa? Etelä-Karjalan Yrittäjät. 29.2.2024. Blogi. <https://www.yrittajat.fi/blogit/mita-negatiivinen-oma-paaoma-tarkoittaa/>. 1.6.2024.
- Juvonen, M., Koskensyrjä, M., Kuhanen, L., Kämppi, P. & Talala, T. 2023. Yrityksen riskienhallinta. Suomi: Aalto University Executive Education Oy.
- Kallunki, J-P. Riskienhallinta yrityksen liiketoiminnassa. Tilisanomat 5/2007.
<https://tilisanomat.fi/yleiset/riskienhallinta-yrityksen-liiketoiminnassa>. 18.3.2024.
- Karjalainen, A., Nylund, M., Riihimäki, T., Valtonen, M. & Vesterinen, O. 2020. Opinnäytetyön erilaiset toteuttamistavat.
<https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760648>. 18.3.2024.
- Kolttola, E., Pösö, J. & Saaranen, P. 2017. Liike-elämän matematiikka. Helsinki: Edita.
- Komppa, P. 2013. Kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/69214/Kommandiittiyhtiön%20muuttaminen%20osakeyhtiöksi.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. 8.9.2024.
- Koponen, J. 2023. Osingonjakajan verokirja. Turenki: Verotieto Oy.
- Koski, T. 2017. PK-yrityksen strateginen talousjohtaminen. Viro: Kauppakamari.
- Kostamo, P., Airaksinen, T. & Vilkkä, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. Helsinki: Art House.
- Kuitunen, H. 2019. Yritys X: n talous – Kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

- https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/168285/Kuitunen_Hanamari.pdf?sequence=2&isAllowed=y. 19.3.2024.
- Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968.
- Myrsky, M. & Linnakangas, E. 2010. Elinkeinoitus verotus. Helsinki: Talentum.
- Mäkelä, M & Salo, K. 2018. Yhtiömuodonmuutos kommandiittiyhtiöstä osakeyhtiöksi. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Liiketalous ja kulttuuri. Opinnäytetyö.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/148197/Makela_Miikka.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 8.9.2024.
- Netvisor. 2023. Talouden tunnusluvut tutuksi – Opas lukujen tulkintaan.
<https://netvisor.fi/media/Tunnusluvut-tutuiksi-opas.pdf>. 8.10.2024.
- Osakeyhtiölaki 624/2006.
- Patentti- ja rekisterihallitus. 2024. Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi.
<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/avoinyhtiojaky/muutosilmoitus/muutosoyksi.html>. 1.6.2024
- Räsänen, J. 2024. Yrityksen verosuunnittelu. Procounor. 4.2.2024. Blogi.
<https://procounor.fi/blogi/verosuunnittelu/>. 5.10.2024.
- Salmenkangas, M. 2023. Yrityksen verosuunnittelu – Näin ennakoit ja säästät selvää rahaa. Accountor. 9.10.2023. Blogi.
<https://www.accountor.com/fi/finland/blogi/verosuunnittelu>. 5.10.2024.
- Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2011. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Suomen riskienhallintayhdistys. 2024. Mistä riskienhallinnassa on kysymys.
<https://pk-rh.fi/riskienhallinta.html>. 18.3.2024.
- Tomperi, S. 2019. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Tomperi, S. 2021. Taloushallinto – Toiminnan kannattavuus. Helsinki: Edita.
- Tomperi, S. 2022a. Käytännön kirjanpito. Helsinki: Edita.
- Tomperi, S. 2022b. Yritysverotus - suunnittelusta tilinpäätökseen. Helsinki: Edita.
- Tuloverolaki 1535/1992.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvat tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa.
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf. 16.3.2024.
- Tynjälä, P. 1991. Laadullisen tutkimuksen luotettavuudesta. Kasvatus 22(5–6), 387–598.
- Ukkola, O. & Vilppula, T. 2004. Yrityksen omistus muutoksessa. Helsinki: Edita.
- Valtiovarainministeriö. 2017. Ohje riskienhallintaan.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80013/VM_22_2017.pdf. 7.10.2024.
- Verohallinto. 2022a. Mitä liikkeen- tai ammatinharjoittaja voi vähentää verotuksessa. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/vahennykset/>. 6.10.2024.
- Verohallinto. 2022b. Yleisradiovero. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48391/yleisradiovero4/>. 25.10.2024.
- Verohallinto. 2023. Osakkeen matemaattinen arvo ja vertailuarvo.
<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja->

- [osuuskunta/osakkeen-matemaattinen-arvo-ja-vertailuarvo/](#).
21.9.2024.
- Verohallinto. 2024a. Tuloverotus – avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö.
<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/avoin-yhtio-ja-kommandiittiyhtio/tuloverotus/>. 18.3.2024.
- Verohallinto. 2024b. Arvonlisäveron ilmoitus- ja maksuohjeet.
<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/ilmoitus-ja-maksuohjeet/>. 7.9.2024.
- Verohallinto. 2024c. Arvonlisäveroprosentit. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/arvonlisaveroprosentit/>.
8.8.2024.
- Verohallinto. 2024d. Yleinen arvonlisäverokanta nousee 25,5 prosenttiin
1.9.2024 alkaen. [Yleisen alv-prosentin muutos 1.9.2024 – ilmoitusohjeet - vero.fi](#). 11.8.2024.
- Verohallinto. 2024e. Arvonlisäveron alarajahuojennuslaskuri.
[Alarajahuojennuslaskuri - vero.fi](#). 24.8.2024.
- Verohallinto. 2024f. Millainen toiminta on arvonlisäverotonta? [Arvonlisäveroton liiketoiminta - vero.fi](#). 24.8.2024.
- Verohallinto. 2024g. Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön nettovarallisuus.
[Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön nettovarallisuus - vero.fi](#).
22.9.2024.
- Vilkkumaa, M. 2014. Yrityksen osinko-opas. Milloin, miten ja kuinka paljon voin osakeyhtiön varoja jakaa? Helsinki: Suomen Yrityskirjat.
- Villa, S. 2018. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Helsinki: Alma Talent.
- Villa, S. 2023. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Helsinki: Alma Talent.
- Yritys X:n yrittäjä, 2024. Aloitustapaaminen. Haastattelu 27.2.2024.

Haastattelukysymykset

Toinen haastattelu: Business Joensuu

1. Kommandiittiyhtiö vai osakeyhtiö? Mihin seikkoihin katse tulisi kohdistaa yhtiömuotoa valitessa?
2. Missä tilanteessa lähtisitte suosittelemaan kommandiittiyhtiölle yhtiömuodon muutosta osakeyhtiöksi?
 - Verotuksen näkökulma?
3. Mistä lähtisitte liikenteeseen yhtiömuodon muutosprosessissa ja mitä asioita on tärkeää selvittää ja ottaa huomioon?
4. Mitkä ovat ongelmakohdat / haasteet kyseisissä yhtiömuodoissa?
5. Miten riskienhallinnan toteutus eroaa näiden kahden yhtiömuodon välillä?
6. Mikä on teidän näkökulmastanne tämän hetken trendi tai suuntaus uusien yritysten yhtiömuodon valinnassa? Kuinka paljon perustetaan kommandiittiyhtiöitä / kuinka paljon osakeyhtiöitä? Onko valinnan taustalla aina perusteet vai ohjaako myös yleiset trendit valintaa?
7. Tullaanko teiltä Business Joensuulla pyytämään apua yhtiömuodon muutosten kanssa, tilanteen arvioinnissa?